

Javno zagovaranje u knjižničarstvu s ciljem unapređenja knjižničkog prostora narodne knjižnice na primjeru Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica

---

Krehula, Martina

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:131:142749>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-14**

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

FILOZOFSKI FAKULTET

ODSJEK ZA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE ZNANOSTI

Ak. god. 2020./2021.

Martina Krehula

**Javno zagovaranje u knjižničarstvu s ciljem unapređenja
knjižničnog prostora narodne knjižnice na primjeru Knjižnice i
čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica**

Diplomski rad

Mentor: prof.dr.sc. Ana Barbarić

Zagreb, veljača 2021.

Izjava o akademskoj čestitosti

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je ovaj rad rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na istraživanjima te objavljenoj i citiranoj literaturi. Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio rada nije korišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

(potpis)

Sadržaj

Uvod.....	6
Povijest knjižnice.....	7
Narodne knjižnice.....	10
1. Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica.....	13
1.1 Početak knjižničarstva u Koprivnici.....	13
1.2 Najstarije lokacije knjižnice.....	14
1.3 Dolazak u novu zgradu.....	16
1.4 Razvoj i adaptacija Knjižnice u razdoblju 1996-2003.....	17
1.5 Moderna i suvremena Knjižnica.....	19
2. Prostor.....	23
2.1 Prostor Knjižnice.....	23
2.2 Odjeli Knjižnice.....	24
2.3 Programi Knjižnice.....	25
2.4 Problem prostora.....	26
2.5 Problem parkinga.....	28
2.6 Problem vlage.....	29
2.7 Problem proširenja postojeće zgrade.....	29
2.8 Problem nedostatka osoblja.....	30
3. Javno zagovaranje.....	30
3.1 Javno zagovaranje za novu zgradu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“	32

3.2 Oblici javnog zagovaranja.....	33
3.2.1 Koprivnička agora 21.....	33
3.2.2 Programska osnova.....	36
3.2.3 „ U novoj zgradi knjižnice želim....“	39
3.2.4 Društvene mreže.....	40
3.2.5 Rezultati javnog zagovaranja.....	41
4. Idejni projekt nove zgrade Knjižnice.....	42
6. Zaključak.....	45
LITERATURA.....	47
POPIS SLIKA.....	51
Sažetak.....	52
Summary.....	53

Uvod

Knjižnice su kroz povijest bile i zasigurno još uvijek jesu mjesta okupljanja, sveobuhvatne interakcije i suživota u društvenoj misiji napretka kroz razvoj znanosti, kulture i umjetnosti pojedinog prostora. U djelovanju knjižnica i njihovoj sve većoj društvenoj ulozi postoje poticajni faktori o kojima ovisi atraktivnost pojedinih knjižnica poput dostupnosti, prostornog komfora, tercijarnih sadržaja u okruženju sve zahtjevnijih potencijalnih svakodnevnih korisnika. Ta mjesta dragovoljnog okupljanja oduvijek su težila biti u društvenom trendu, zadovoljiti svakojake dinamične transformacije potencijalnih korisnika koji magnetično traže povode svakodnevnog dragovoljnog konzumiranja ponuđenih sadržaja.

Kroz povijest su se knjižnice svojim ustrojem, djelovanje i sadržajima prilagođavale zahtjevima vremena i društvenih elita te pozicija moći. Ovisno o pozitivnom društvenom elu, humanističkim vrednotama i pojedinim društvenim strukturama knjižnice su postale standard blagostanja, oaze znanja, istraživanja, mjesta susreta i okupljanja, zabave i društvenog otklona, te sveobuhvatne medijacije pojedinaca i skupina, puka i inteligencije, mladih, zrelih i starih.

Suvremeno doba informatizacije, optimalizacije u kojem su inicijativnost i kreativnost presudne za kvantne društvene skokove u okružju modernih tehnologija nukleus svih promjena predstavljaju informacije čiji svojevrsni reaktor, a i akumulator su nove, moderne, transformirane knjižnice. Većina njih to još nažalost nije, ali zacijelo želi biti.

Jedan od puteva do tog željenog razvojnog cilja predstavlja javno zagovaranje. To je niz postupaka i strategija kojima se stvara znanstveno utemeljena sinergijska aktivnosti društva usmjerena prema točkama moći i odlučivanja, u ovom slučaju o izgradnji nove knjižnice u Koprivnici. U ovom radu kroz povijest razvoja knjižnica i knjižničarstva na primjeru Knjižnice i čitaonice „Fran Galović" u Koprivnici temeljem istražene literature i neposrednog terenskog pristupa i opažajne stvarnosti dat je pregled i analiza svih potisnih i privlačnih faktora koji utječu na nužnost izgradnje nove knjižnice putem strategije javnog zagovaranja iz kojeg je vidljiva nezamjenjiva uloga knjižničara i popularizacija transformirane djelatnosti moderne knjižnice u konformnim i dostupnim prostorima.

Povijest knjižnice

Prekretnicom u povijesti čovječanstva smatra se izum pisma, što ujedno obilježava i početak civilizacije, time i prve knjige i u konačnici nastanak prvih knjižnica. O nastanku prvih knjižnica mnogo se istraživalo i pisalo, no svakako treba naglasiti kako su one nastale u trenutku kada su se stvorili uvjeti i potreba da sve što je zapisano, prvo na glinenim pločicama, trajnije sačuva kako bi se njima i nakon nastanka moglo koristiti. Zajednička karakteristika prvih knjižnica bez obzira u kojem dijelu svijeta su nastale je to što su nastale uz hramove ili u hramovima, velike i sigurne zgrade, te uvijek u središtu mjesta, iako rijetko otvorene za širu javnost. Sumerani u Mezopotamiji razvili su uglato pismo koje su zapisivali na glinenim pločicama te ih pohranjivali u prve knjižnice, složene na način da osoba koja se brinula o njima može snaći i pronaći potrebnu glinenu pločicu.¹ Osnivaju ih vladari odnosno ugledni pojedinci. Važno otkriće jest knjižnica u Ebli u blizini današnjeg grada Alepa u Siriji gdje su otkrivene glinene pločice pisane klinastim pismom. Knjižnica asirskog kralja Asurbanipala iz 7. stoljeća prije Krista, u Ninivi sadržavala je dio sa administrativnim dokumentima i dio sa literarnim, vjerskim, znanstvenim i povijesnim djelima.² Pločice su slagane sustavno, prema brojevima, katalozi su omogućavali pronalazak pločica.³ Za razliku od knjižnica u Mezopotamiji o egipatskim knjižnicama ne zna se mnogo jer se sačuvalo vrlo malo ostataka. Ono što se zasigurno zna da su egipćani kao i mezopotamski narodi zapise čuvali u školama, hramovima i palačama.⁴ Istovremeno nastaju i prve knjižnice na dalekom istoku, ponajprije u Kini. Te dvije civilizacije u to vrijeme nemaju nikakve povezanosti. Prve poznate knjižnice javljaju se u vrijeme dinastije Chou 1122.-256. prije Krista. Bile su povezane s obredima posvećenim bogovima. Zbog velike količine upravnih i sličnih dokumenata dolazi do osnivanja prvih knjižnica odnosno arhiva.⁵ One su se nalazile u sklopu kraljevskog dvora, ali i na dvorovima velikaša i feudalaca. Osnivanje carske knjižnice dovelo je do razvoja knjižnica općenito. U sedam

---

¹ Hebrang Grgić, I. Kratka povijest knjižnica i nakladnika: s kodovima i aplikacijom. Zagreb: Ljevak, 2018., str.18.

² "Ibd" str.19.

³ "Ibd" str.19.

⁴ Stipanov, J. Knjižnice i društvo. Zagreb: Školska knjiga, 2010.,str.44-46 .

⁵ "Ibd" str.53.

kategorija uspostavljena je prva klasifikacija knjiga, izrađen je i katalog carske knjižnice te se kao takav u Kini zadržao punih 15 stoljeća.⁶ U Indiji knjige i knjižnice ovisile su o budističkim samostanima koje su u to vrijeme bile središnjica tadašnjeg društva. U Grčkoj prve knjižnice osnivaju mislioci i učeni ljudi koji oko sebe okupljaju svoje istomišljenike. Oni osnivaju privatne knjižnice. Dostupnost i pristupačnost tih knjižnica određena je pismenošću, te željom za znanjem. Najpoznatija knjižnica tog razdoblja jest Aleksandrijska knjižnica čiji su osnivači Ptolomejevići.⁷ Rimske knjižnice su osnivane od strane državne vlasti. Oni osnivaju i prve javne knjižnice koje su bile dostupne svima koji znaju čitati, te nastaju uz svjetovne ustanove.⁸ Razdoblje srednjeg vijeka gospodarski i kulturno ne razvija se jedinstveno u Europi, ali ni izvan nje. “U njemu se mogu razabrati različite, od kojih neke posve nove, društvene i tehnološke odrednice koje su u to doba, doduše, u različitim krajevima i ne istodobno, uvjetovale i određivale nastanak i razvoj, ali i propadanje knjižnica kao komunikacijskih agencija.”⁹ U ranom srednjem vijeku mnoge knjižnice propadaju, a malobrojne preostale služe u vjerske svrhe. Javne knjižnice nestaju, nove se ne otvaraju, a one koje su preostale, uglavnom samostanske teško su dostupne, uloga im je čuvanje preostalih antičkih knjiga, vrijednih arhiva¹⁰. Srednji vijek obilježen je pojavom novih vjera, najprije kršćanstvo, zatim islam, te budizam u Kini i Japanu. Međutim te sve vjere imale su potpuno drugačije odnose prema knjizi i knjižnici. Kršćanska religija zanemaruje knjige i knjižnice, osim onih koje su bile u samostanima, dakle za javnost poprilično nedostupne, dok u islamskim zemljama knjižnice doživljavaju procvat, dolazi do otvaranja javnih knjižnica, spašavaju se i čuvaju antičke pisane baštine. Budizam također pogoduje razvoju knjižnica. U 12. stoljeću započinje proces cjelokupne obnove. Dolazi do razvoja gradova, urbanih središta, sveučilišta kao obrazovnih, a kasnije sve više i znanstvenih ustanova, manji utjecaj crkvene vlasti dovodi do povećanja pismenosti. Upotreba narodnih jezika dovodi do širenja kruga korisnika knjiga i knjižnica, nove socijalne skupine. Fond knjižnica postaje sve bogatiji, pa se i krajem srednjeg vijeka sve više prakticira posudba, prvo među knjižnicama. Nastaju i prvi propisi o radu knjižnica, izrađuju se prvi katalozi knjižnica, a u 13. i 14. stoljeću i prvi skupni katalog.¹¹ Kraj srednjeg vijeka i početak novog vijeka obilježio je izum i početak tiskarstva što je utjecalo na cjelokupni razvoj

---

⁶ “Ibd”

⁷ Hebrang Grgić, I. Kratka povijest knjižnica i nakladnika: s kodovima i aplikacijom. Zagreb: Ljevak, 2018., str.35.

⁸ Stipanov, J. Knjižnice i društvo. Zagreb: Školska knjiga, 2010.,str.100.

⁹ Stipanov, J. Knjižnice i društvo. Zagreb: Školska knjiga, 2010.,str.157-161.

¹⁰ “Ibd”

¹¹ “Ibd”

svijeta, započinje novo razdoblje u povijesti, nastaje novo društvo. Izum tiska olakšava proizvodnju knjiga, što dovodi i do nastanka i razvoja mnogobrojnih knjižnica. Zbog povećanja školovanih i pismenih ljudi krug korisnika se širi. Društveni, kulturni i tehnološki napredak utjecao je na razvoj društva i knjižnica. U 16. stoljeću velike knjižnice nastaju na sveučilištima. U prosvjetiteljstvu krajem 17. i početak 18. stoljeća društvo kao i pojedinac postaju svjesniji svojih prava i vrijednosti, znanje se smatra općim dobrom, namijenjen svima. Takvo razmišljanje omogućuje knjižnične usluge širem krugu stanovništva što su počeci narodnih knjižnica. Povećava se broj pismenih ljudi, uspostavlja se opće javno školstvo koje postaje obavezno što utječe na nastanak javnih knjižnica, u današnjem smislu narodnih knjižnica koje se razvijaju, te postaju dio kulturnog života, na taj način pojedinac aktivno i ravnopravno sudjeluje u životu i odlučivanju u zajednici u kojoj živi. Sveučilišne/znanstvene knjižnice osiguravaju izvor znanja i informacije potrebne za rad i sudjelovanje u obrazovnom i istraživačkom procesu. Razvoj znanosti u 19. stoljeću dovodi do napretka sveučilišnih i opće znanstvenih i specijalnih knjižnica te dolazi do razvoja knjižničarstva kao struke i kao djelatnosti. Nastaju nove metode obradbe knjiga i drugih tiskovina, a rezultat su primjereniji katalogi i klasifikacijski sustavi, tekuće bibliografije i skupni katalogi iz čega proizlazi međuknjižnična posudba. Knjižnice pokušavaju pružiti korisnicima što kvalitetnije usluge i odgovoriti na korisničke potrebe.¹² Od kraja prvog svjetskog rata, posebice nakon drugog svjetskog rata dolazi do potvrde demokracije i demokratskog ustroja država i društava, ukidanje totalitarizma, prestanak kolonijalizma, nastanak mnogo novih mladih država čime je stvoren preduvjet za daljnji i brži razvoj knjižnica. Napredak u znanosti dovodi do većeg broja znanstvenih ustanova i istraživačkih projekata, dolazi do razvoja obrazovanja na svim razinama što dovodi i do razvoja kulture. Svi novi izumi kao što su električna energija, telefon, radio, televizija, fotokopirni aparati, mikrofilm, mikrofiš, ultrafiš, telefaks te u konačnici pojava računala sve to je znatno utjecalo na razvoj knjižnica. Mnoge promjene u društvu donose promjene u knjižnicama i knjižničarstvu. Takvo društvo stvara potrebe za zabilježenim znanjem i izvorima informacija, tehnički i tehnološki izumi povećavaju komunikacijske mogućnosti knjižnice. Razvoju knjižnica znatno doprinosi i osnivanje međunarodnih (IFLA) i nacionalnih knjižničarskih udruga i saveza koje zajedničkim djelovanjem usklađuju i pripremaju standarde i propise za rad i djelovanje knjižnica. Znatno utjecaj ima i UNESCO u promicanju i osnivanju knjižnica diljem svijeta. Pozornost se pridaje uređenju

---

¹² Stipanov, J. Knjižnice i društvo. Zagreb: Školska knjiga, 2010., str.204-236.

knjižničnih prostorija, te se planski grade nove knjižnice koje trebaju zadovoljiti sve potrebe korisnika, smještaj fonda je prikladniji i sigurniji. Razvijaju se i prvi informacijski centri, nastaju informacijski instituti i informacijske agencije koji su dopuna knjižnicama.¹³

Narodne knjižnice

Narodne knjižnice su ustanove koje osiguravaju pristup informacijama, znanju te cjelokupnom učenju. Osnivaju se u lokalnim zajednicama kao što su gradovi, sela i naselja kako bi svakom pojedincu i zajednici u cjelini omogućile kvalitetniji kulturni, obrazovni i informacijski život. Dostupne su svima bez obzira na dob, spol, obrazovanje, društveni status, religiju, invaliditet i sl. Prema definiciji knjižnica je mjesto gdje se prikuplja, sređuje, čuva i daje na korištenje knjižnična građa, te pruža raznolike knjižnične usluge svojim korisnicima. Narodna knjižnica nastoji povećati svoju učinkovitost i prepoznatljivost u društvu. One se moraju prilagoditi društvenim promjenama kako bi zadovoljile potrebe svojih korisnika, kombinirajući tradicionalnu ulogu s novim ulogama poput okupljanja djece i odraslih, društveno uključivanje i društveno uklapanje u lokalnu zajednicu. One su temelj svakog civiliziranog društva te svoje usluge i poslovanje mijenjaju u skladu sa društvenim promjenama. Važnu ulogu imaju i u kulturnom i umjetničkom razvoju zajednice te na taj način ispunjavaju jednu od svojih uloga, a to je javni prostor namijenjen okupljanju. Nastale su u 19. stoljeću prvo na Zapadu da bi se u 20. stoljeću proširile po svem svijetu. U njima se najviše očitovao ustroj društva. Značajnu ulogu u osnivanju i širenju narodnih knjižnica imao je UNESCO svojim manifestom o javnim knjižnicama iz 1972. "Pravo na čitanje postaje jedno od osnovnih prava suvremenog čovjeka, a narodne knjižnice su one koje na najdjelotvorniji način mogu to pravo svima osigurati."¹⁴ Pojavom drugih medija kao što su televizija, internet i drugih otvorene su mogućnosti obrazovanja i izvan narodnih knjižnica stoga se pred osoblje knjižnica postavljaju novi zadaci što dovodi do definiranja njihovih uloga, One još uvijek ostaju ponegdje i jedina mjesta gdje stanovnici mogu naći potrebne knjige, gramofonske ploče, kasete, filmove, CD ROM i drugu građu. U manjim mjestima ili pak na rubovima velikih gradova narodne knjižnice obavljaju niz

---

¹³ Stipanov, J. Knjižnice i društvo. Zagreb: Školska knjiga, 2010., str.237-248.

¹⁴ Stipčević, A. Povijest knjige. Zagreb: Matica Hrvatska, 2006., str.707.

funkcija tako primjerice one organiziraju predavanja iz najrazličitijih područja, koncerte, kazališne predstave, diskusije o najnovijim knjigama, razgovore s autorima, prikazivanje dječjih i drugih filmova, slušanje priča s ploča ili uživo, izložbe i slično.¹⁵ Kako bi usluge knjižnica bile dostupne svima osnivaju se bibliobusi, odnosno preuređeni autobusi u male pokretne knjižnice, te se i na taj način vodi briga o onim ljudima koji sami ne mogu doći u knjižnicu kao što su bolesnici, zatvorenici. Razvoj knjižnica različit je u pojedinim zemljama, a ovisi o tradiciji, kulturnoj i ekonomskoj razvijenosti zemlje te političkim interesima. Skandinavske zemlje posebice ulažu znatne napore u narodne knjižnice i razlikuju se od sličnih u mnogim drugim zemljama jer se zalažu da korisniku učine dostupnom svaku traženu knjigu.¹⁶ Značajnija uloga narodnih knjižnica jest u nerazvijenim zemljama kao što su Afrika, Azija i Latinska Amerika gdje se mora pismena riječ približiti tek opismenjenim ljudima, posebice djeci. Velike promjene u knjižnicama i knjižničarstvu dolazi u vrijeme sve većeg tehnološkog napretka, odnosno pojavom računala, informatike, suvremene informacijske tehnologije u svim vrstama knjižnica, pa tako i u narodnim. Upravo informatička tehnologija uvodi medije za bilježenje i prijenos koji su pokretni i prenosivi. Ta tehnologija zajedno sa digitalnim medijem mijenja dosadašnje knjižnice iz njihovih korijena i njihov dosadašnji načina funkcioniranja u svim aspektima djelovanja od skupljanja građe, pohrani, čuvanju, te načinima korištenjem iste.¹⁷ Primarne tiskane publikacije koje su do sada bile u tiskanom obliku sve više se javljaju u njihovim digitalnim inačicama., nastaju opće i specijalne, specijalizirane, baze podataka. Takve baze izrađuju suvremenim tehnološkim uvjetima bivši informacijski centri, instituti i agencije, nakladnici znanstvene i stručne literature te veliki pretraživači kao što su Google i Yahoo te drugi. Preko interneta omogućuju pristup i korištenje tim bazama podataka. Sve su brojnije i elektroničke i digitalne knjige, CD i DVD-i su sve raznovrsniji i veći te sve veća multimedijaska mogućnost pretraživanja. Sve više javlja se elektroničkih knjiga, izvornih ili digitaliziranih dokumenata, enciklopedije i priručnici¹⁸. Sve se to ažurira, obnavlja, nadopunjuju uz nove informacije, oblike, formate, podatke. Javljaju se društvene mreže na kojima ljudi komuniciraju diljem svijeta, svijet je postao dostupniji i bliži više nego ikad, ali i isto tako izvori informacija i podataka dostupan je svima. U takvom umreženom svijetu lako je pronaći i preuzeti sve što je knjižnicama potrebno za obradbu nabavljene građe pretežito tiskane, ali i

---

¹⁵ Stipčević, A. Povijest knjige. Zagreb: Matica Hrvatska, 2006., str. 709

¹⁶ "Ibd" str. 711.

¹⁷ Stipanov, J. Knjižnice i društvo. Zagreb: Školska knjiga, 2010., str. 237-248.

¹⁸ "Ibd"

informativskih izvora u digitalnom obliku. Knjižnice postaju sve manje ustanove, a sve više službe i usluge u informativskom svijetu zato se mijenjaju i prilagođavaju potrebama korisnika.¹⁹ Prostor u kojima se narodne knjižnice nalaze vrlo je bitan za rad i funkcioniranje knjižnica te ispunjavanje njihovih zadaća. One svojim vanjskim i unutarnjim izgledom moraju zadovoljiti potrebe modernog korisnika. Prilikom izgradnje novih knjižnica, preuređenju postojećih prostora ili prenamjeni objekata za potrebe narodnih knjižnica potrebno je zadovoljiti uvjete koji su određeni Standardima za narodne knjižnice te pritom slijediti IFLA-in i UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice i IFLA-ine smjernice za knjižnične zgrade. Prema IFLA-i knjižnične zgrade “trebaju biti projektirane tako da odražavaju funkcije knjižničnih službi, trebaju biti dostupne svima u zajednici i dovoljno fleksibilne za uključivanje novih i izmijenjenih službi. Trebaju biti smještene u blizini drugih aktivnosti u zajednici, na primjer, trgovina, kulturnih i prometnih centara. Gdje god je moguće, knjižnica treba biti otvorena za aktivnosti zajednice, na primjer, za skupove i izložbe, a u većim zgradama i za kazališne, glazbene, audiovizualne izvedbe.”²⁰

Hrvatska po razvijenosti narodnih knjižnica spada u kategoriju srednje razvijenih gdje nakon Drugog svjetskog rata nastaje velik broj knjižnica kao što su narodne i sindikalne kako bi se približile većem broju ljudi. Jedan dio njih je zatvoren, međutim drugi dio koji je opstao, postale su moderne i dobro opskrbljene. Osnivaju se nove knjižnice u mjestima gdje ih nije bilo, a stare obnavljaju knjižnični fond, audiovizualnu građu i druge oblike građe. Zbog procesa kompjutorizacije Hrvatska se približava razvijenim zemljama po broju i opremljenosti narodnih knjižnica.²¹No, svakako veliki problem narodnih knjižnica u Hrvatskoj jest problem prostora, često su smještene u neadekvatnim, premalim prostorima koji im onemogućava daljnji razvoj.

---

¹⁹ Stipanov, J. Knjižnice i društvo. Zagreb: Školska knjiga, 2010.,str.244-248.

²⁰ IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice / uredile Christie Koontz i Barbara Gubbin. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 1.-26.

²¹ Stipčević,A. Povijest knjige. Zagreb: Matica Hrvatska,2006., str.713.

1. Knjižnica i čitaonica “Fran Galović“ u Koprivnici

1.1 Početak knjižničarstva u Koprivnici

Grad Koprivnica spominje od početka 13. stoljeća. Razvoj temelji na svom gospodarskom i političkom položaju gdje su stoljećima postojale prometnice i trgovački putovi koji su povezivali današnji prostor Mađarske, Poljske, Slovačke, i Ukrajine prema Zagrebu i lukama Jadranskog mora. Titulu slobodnog kraljevskog grada dobiva 1356. godine od kralja Ludovika I. Anžuvinca. Knjižnica rimokatoličke župe Sv. Nikole prva je javna knjižnica koja se spominje u Koprivnici. Do tada u ostalim podravskim župama nije zabilježena ni jedna druga knjižnica.²² Knjižnu kulturu počinju širiti franjevci u drugoj polovici 17. stoljeća. Dok 19. stoljeće donosi za Koprivnicu bogat društveni život u kojem prednost imaju kulturno-prosvjetna društva. Najaktivnije među njima bile su čitaonice i knjižnice čiji su prostori služili kao mjesta za druženja te izvor informacija. U Koprivnici 1847. godine otvara se prvi kasino(čitaonica) pod utjecajem hrvatskog narodnog preporoda. Kao i druge kasino(čitaonice) diljem Hrvatske koprivnička također nastaje iz potrebe za nacionalnim prosvjećenjem i širenjem pismenosti na hrvatskom jeziku. Iz nje izrastaju sva ostala bitna društva i organizacije krajem 19. stoljeća. Predsjednik pripremnog odbora za osnivanje koprivničkog kasina(čitaonice) bio je koprivnički župnik Adam Žuvić. Uskoro otvara se još jedno kasino što govori o podijeljenosti među Koprivničancima. Cjelokupni kulturni i politički život zaustavlja se uvođenjem Bachovog apsolutizma u razdoblju od 1850-1860. godine te je mnogim čitaonicama bio zabranjen rad. Narodna čitaonica koja je osnovana 1867. godine postaje najvažnije središte društvenog i kulturnog života grada gdje se održavaju javne priredbe i susreti, priređuju kazališne predstave, osnovan je pjevački zbor. Godine 1869 osniva se još jedna čitaonica pod nazivom Trgovačko-obrtnička čitaonica, kasnije se te dvije čitaonice spajaju u jednu. U početku zajedničkog postojanja čitaonica bila je uspješna, no s vremenom gubi na važnost. Narodna knjižnica borila se sa smještajem kao i sa financijskim problemima jer je financirana na dobrotvornoj osnovi. Knjige i časopisi kupovali su se od novca skupljenog od članarina, dobrovoljnih priloga, prihoda od priredbi. Također počinje padati interes stoga dvije čitaonice koje su djelovale u Koprivnici ujedinjenju se i mijenjaju naziv u “Čitaonica u Koprivnici“. Počinje sa

---

²² Petrić, H. Prve knjižnice i čitaonice u Koprivnici(1650.-1869.)/Knjižnice i čitaonice grada Koprivnice 1650-2010. : spomenica knjižnice i čitaonice “Fran Galović“ Koprivnica: Knjižnica i čitaonica “Fran Galović“ Koprivnica, 2010. str.16-19.

radom 1.siječnja 1889. godine.²³ U početku zajedničkog postojanja čitaonica bila je uspješna, no s vremenom gubi na važnosti te prestaje sa radom 1894. godine, imovina je donirana pučkoj školi, a glasovir je poklonjen društvu „Podravec“ čiji su članovi bili i članovi Narodne knjižnice koji su nastavili tradiciju čitanja te u konačnici osnovali Hrvatsku čitaonicu 1896. godine koja se održala sve do Prvog svjetskog rata.²⁴ U vrijeme gradonačelnika Josipa Vargovića (1906-1912) Koprivnica doživljava ekonomski i kulturni procvat. Čitaonice se nadopunjuju knjižnicama pučkih škola. Prvi svjetski rat zaustavlja kulturni društveni život te zabranu svih društava. Koprivnički akademičari 1928.godine utemeljuju prvu knjižnicu javnog karaktera te oni sa velikim entuzijazmom počinju raditi na kulturnom uzdizanju građana. Priređuju priredbe, koncerte, zabave, prikazuju filmove, organiziraju kazališne predstave, pokreću i poznate novine “Podravske novine“, prihod troše na nabavu knjiga za knjižnicu koja je dostupna besplatno za sve građane. Knjižnica se zatvara 1930. godine zbog slabog odaziva građana, te se ponovno otvara 1932. godine. Djelovala je petnaestak godina. U vrijeme njemačke okupacije i vladavine NDH knjižnica je zaplijenjena, ali članovi kluba uspjeli su neke knjige sakriti. Osim Knjižnice kluba akademičara do početka drugog svjetskog rata u Koprivnici djeluje još nekoliko knjižnica. Ratno vrijeme značio je kraj za sve knjižnice koje su djelovale. Nakon rata dolazi do oživljavanja i osnivanja knjižnica od strane nove komunističke vlasti sa svrhom prosvjećivanja svih slojeva društva.

1.2 Najstarije lokacije knjižnice

Prva poslijeratna knjižnica u Koprivnici otvara se u sklopu Domoljuba gdje je osnovan Dom kulture te postaje njezin sastavni dio na današnjoj adresi Starogradska ulica br. 1. Prve knjige daruje samo građanstvo, Učitelji Igor Štimac, Franjo Bregovec i Đoko Borojević sređuju knjige te organiziraju knjižnicu i čitaonicu, prikupljene knjige zaveli su u kataloge i knjižnica počinje sa radom početkom 1946. godine.²⁵ Knjižnica teško preživljava te na kraju radi samo nedjeljom zbog

---

²³ Strmečki, J. Čitaonice i knjižnice u Koprivnici(1871.-1945 .)//Knjižnice i čitaonice grada Koprivnice 1650-2010. : spomenica knjižnice i čitaonice “Fran Galović“ Koprivnica: Knjižnica i čitaonica “Fran Galović“ Koprivnica, 2010, str. 30-33.

²⁴ Strmečki, J. Čitaonice i knjižnice u Koprivnici(1871.-1945 .)//Knjižnice i čitaonice grada Koprivnice 1650-2010. : spomenica knjižnice i čitaonice “Fran Galović“ Koprivnica: Knjižnica i čitaonica “Fran Galović“ Koprivnica, 2010, str. 35-41.

²⁵ Vrančić, A.. Gradska knjižnica u 1954. godini.//Koprivnički tjednik 5,10(6.3.1954), 1-2

niza problema koji se javljaju zbog nedovoljnog razumijevanja vlasti, prosvjetnih radnika i građanstva. Početkom pedesetih godina prošlog stoljeća seli se u zgradu na Zrinskom trgu u prostor gdje je danas knjižara Narodnih novina, tu ostaje do 1953. godine kada se seli u kuću Irene Ivančić na Trg Republike br. 2 (današnji Trg bana Jelačića 2). Prostor veličine 85m² sastojao se od tri zasebne prostorije, jedna od prostorija služila je kao čitaonica. Do 1959. godine financira je Narodni odbor Općine Koprivnica te je 1961. godine upisana u Registar samostalnih knjižnica. Te iste godine zatvara se zbog preuređenja i sređivanja fonda. Pet zaposlenika brojila je 1965. godine koji naglašavaju probleme neadekvatnog prostora, odnosno premali za tadašnji knjižni fond. Godine 1967. pripojena Muzeju grada Koprivnice zbog nespremnosti da je tadašnja vlast podupre kadrovski i financijski. Kao dio muzeja ostaje sve do 1980. godine.²⁶ Knjižnica privremeno 1970. godine seli u podrumski prostor današnje osnovne škole "Đure Ester" na Trgu slobode br.6 gdje ostaje šest mjeseci kada je završeno uređenje prostora u središtu grada, u zgradi tzv. Stare općine. Nova lokacija na koju se seli 1971. godine jest zgrada Gradske Vijećnice na Zrinskom trgu na br. 1 gdje će ostati sljedećih nekoliko godina te je raspoređena u četiri prostorije. Zbog povećanja najmlađih članova u planu je bilo povećanje prostora za djecu, no međutim nije se uspjelo realizirati zbog nedostatka sredstava. Knjižnica 1974. godine ponovo seli i to u prostor zgrade današnje Galerije. Iako je prostor od 110 m² još uvijek je nedostatan da se organizira rad sa djecom i mladima. Česta selidba negativno utječe na knjižni fond, odrazuje se na oštećenje knjiga, pad u broju članstva. Nedostatak financija negativno utječe na nabavu knjiga, mali broj zaposlenih te se rad svodi na osnovne knjižnične djelatnosti poput stručne obrade i posudbe. No, unatoč tome opseg poslova se povećava kao i fond. Republički fond za unapređenje kulturnih djelatnosti u to vrijeme vodi brigu o knjižnicama, stoga dolazi do naglog porasta broja knjiga. Mnoge knjige Knjižnica dobiva na poklon dok knjige koje se kupuju iz vlastitih financija su neznatne. Bez obzira na količinu problema sa kojim se knjižnica bori od nedostatka prostora, učestale selidbe, manjak kadrova i manjak financija djelatnici nastoje zadovoljiti sve potrebe tadašnjih korisnika.²⁷ U drugoj polovici sedamdesetih godina knjižničari ističu nedostatak prostora i zaposlenika, ističu potrebu za suvremenom matičnom knjižnicom te razvijanje ogranaka po selima u vidu kombija ili bibliobusa radi obrazovanja svakog čovjeka i dopune dosadašnjeg. Pokušavaju doprijeti do financijera, a ta

---

²⁶ Loborec, B. Feletar, D.: Bibliotekarstvo u općini Koprivnica. Podravski zbornik 1986., str. 87-100

²⁷ Sabolić-Krajina, D. Gradska knjižnica i čitaonica u Koprivnici 1945.-1994. //Knjižnice i čitaonice grada Koprivnice 1650-2010. : spomenica knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica: Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica, 2010, str. 75-82.

taktika knjižničara nije se promijenila do današnjih dana, prikazujući koji su sve nedostaci u poslovanju knjižnice i nastojanje knjižničara da se osuvremeni knjižnica kako bi ona bila djelotvornija. Najveći problem ističu nedostatak prostora te traže novi prostor. Tijekom 1978. godine osnovana je pokretna knjižnica odnosno bibliobus koji sa fondom od oko 3000 knjiga obuhvaća veći dio koprivničke općine. Krajem sedamdesetih dolazi do znatnog napretka, povećava se broj članova, rad se odvija u matičnoj knjižnici, ali i u pokretnom fondu Podravke, područnim knjižnicama te u Bibliobusnoj službi. Značajan napredak uočen je u samom knjižničnom fondu, sredstva se udvostručuju, a za bibliobus odvojena su posebna sredstva. Struktura članstva također se mijenja, dolazi do porasta odraslih članova, povećava se i broj zaposlenih, nabavlja se nova oprema za knjižnicu. Pojavom bibliobusa koprivnička knjižnica svrstana je u prvih pet knjižnica u Hrvatskoj koje približavaju svoje poslovanje ljudima u tvornicama i na selu. Dakle, može se zaključiti najveći napredak u poslovanju knjižnice od njezinih početaka.

1.3 Dolazak u novu zgradu

Knjižnica po prvi puta konačno seli u svoj novi, vlastiti prostor te otvara svoja vrata u novoj zgradi 25.05.1980. godine. Projektni arhitekta bio je Lenko Pleština koji je dao rješenje na 600 kvadratnih metara prostora. Novitet je bio Dječji odjel kao zasebni prostor, zatim na odjelu za odrasle, u prizemlju dovoljno velik za održavanje priredbi, književnih večeri te drugih manifestacija, Studijska čitaonica. Novi prostori Gradske knjižnice bio je najfunkcionalniji u sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Provode se animacijske aktivnosti, osnovano je Društvo književnih stvaratelja i prijatelja pisane riječi, priređuje se recital dramske sekcije povodom smrti Tina Ujevića, zatim recital u spomen četrdesete godišnjice revolucije. Prednost u nabavi knjiga daje se Studijskom i Dječjem odjelu gdje se jedanput tjedno održavaju "Pričaonice". Na galeriji Dječjeg odjela osiguran je prostor za dječju čitaonicu uz mogućnost pisanja zadaće, ali to je ujedno i prostor za igru stoga se nabavljaju društvene igre.²⁸ Također se održavaju edukativno-animacijske aktivnosti kao što je bio i susret sa književnikom, u to vrijeme vrlo popularnim među djecom Danko Oblak. Osniva se i Odjel obrade, organiziraju se brojne izložbe, promocije knjiga, tribine, izrađuju bilteni, daju

---

²⁸ Sabolić-Krajina, D. Gradska knjižnica i čitaonica u Koprivnici 1945.-1994. //Knjižnice i čitaonice grada Koprivnice 1650-2010. : spomenica knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica: Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica, 2010, str. 88-96.

informacije na oglasnim pločama, bibliotekari su suradnici stručnog časopisa “Svezak“ koji izlazi u Bjelovaru. Koprivnička knjižnica 1987. godine postaje Bibliotečno-informacijski centar sa ciljem stvaranja boljih uvjeta za korištenje bibliotečne građe u svim knjižnicama na području koprivničke općine. Preseljenjem u novi, vlastiti prostor proširila je svoju djelatnost, postala mjesto gdje djeca i mladež imaju svoj vlastiti prostor, a odrasli dobivaju mjesto u kojem se održavaju mnoge aktivnosti poput književnih večeri i mnogih drugih spomenutih aktivnosti, zatim Studijski odjel sa zavičajnom zbirkom, Odjel nabave i obrade, Matičnu službu, Bibliobusnu službu, širi se mreža knjižnica u općini. Knjižnica se osamostaljuje 1991. godine, tada mijenja naziv u Gradska knjižnica i čitaonica “Fran Galović“. Raste broj članova, posjeta i posuđenih knjiga što upućuje na potrebu za cjelodnevnom potrebom rada sa korisnicima. Početkom 1991. godine sve nove knjige koje su nabavljene za knjižnicu obrađuju se po programu Nacionalne i sveučilišne knjižnice CROLIST. Knjige su obrađivane u šest kataloga; abecedni, stručni, naslovni, predmetni, tematski i katalog ilustratora.²⁹

1.4 Razvoj i adaptacija Knjižnice u razdoblju 1996-2003

Razdoblje domovinskog rata i vrijeme nakon donosi sa sobom nove prioritete, stoga dolazi do smanjenog izdvajanja od strane vlasti za kulturne djelatnostima uključujući i knjižnice. Koprivnička knjižnica organizira akciju kojom poziva koprivničke poduzetnike, poduzeća i građane da zajedničkim snagama financiraju nabavu knjiga za Dječji odjel, te za knjižnice koprivničkih osnovnih škola. Moram istaknuti kako je proces informatizacije potaknut od strane donatora iz Velike Britanije Anđelka Zgoreleca koji je poslao određenu količinu CD ROM-ova te se trebala nabaviti i informatička oprema potrebna za njeno korištenje, tu je donacija računala za pretraživanje podataka na CR-ROM-ovima tvornice lijekova i kozmetike “Belupo“ što je obilježilo koprivničku knjižnicu kao jednom od prvih u Hrvatskoj koje koriste multimediju.³⁰ Ravnateljicom

---

²⁹ Sabolović-Krajina, D. Gradska knjižnica i čitaonica u Koprivnici 1945.-1994. .) //Knjižnice i čitaonice grada Koprivnice 1650-2010. : spomenica knjižnice i čitaonice “Fran Galović“ Koprivnica: Knjižnica i čitaonica “Fran Galović“ Koprivnica, 2010, str. 106-107.

³⁰ Dubravec, I. Jubilej Knjižnice. // Glas Podravine i Prigorja 50, 45(10.11.1995.), 12.

knjižnice 1995. godine imenovana je Dijana Sabolić-Krajina te pod njenim vodstvom uspinje se njezin put prema najboljim narodnim knjižnicama u zemlji. Održano je nekoliko stručnih posjeta te stručnih skupova na kojima su sudjelovali koprivnički knjižničari. Već sljedeće godine knjižnica postaje županijska matična knjižnica za područje Koprivničko-križevačke županije što se odražava i u povećanom proračunu, povećava se i knjižni fond, nova zapošljavanja što dovodi do veće vremenske otvorenosti za korisnike, poduka i profesionalizacija rada. Stoga ponovo dolazi do problema malog prostora. Još 1995. godine Knjižnica uspostavlja vezu sa internetom, ali usluge interneta nisu dostupne korisnicima zbog nedostatka prostora. Knjižnica postaje središte grada i županije zbog svoje informativne, kulturne i multimedijalne uloge, sve veće potrebe građana koje je iziskivalo nove usluge, kao i povećanja knjižnične građe stoga je 1997. godine izrađen Glavni i izvedbeni projekt adaptacije i rekonstrukcije Knjižnice i započinje prva faza projekta kojom se adaptirao, proširio podrumski prostor od 167 m², namijenjen kao višenamjenska prostorija za organiziranje raznih programa, gostovanja i slično i kao spremište, međutim zbog povećanog opsega programa i velike zainteresiranosti građana za ponuđeno uskoro postaje premalen. Internet postaje dostupan korisnicima i korištenje multimedije te su nabavljena tri računala i pislač. U pitanje dolazi sljedeća faza adaptacije zbog nemogućnosti da se lokalni političari usuglase oko rebalansa proračuna za potrebna sredstva za nastavak radova, u pitanje dolaze i sredstva koja su odobrena od strane Ministarstva kulture, stoga uz napore ravnateljice Knjižnice putem medija i javnosti, te uz pomoć prijatelja Knjižnice u različitim institucijama i strukturama vlasti pokušava utjecati na rješenje trenutne situacije te nastavak adaptacije.³¹ Istovremeno dok su trajale adaptacije djelatnici Knjižnice nastavljaju sa svojim djelatnostima i uslugama, također nastavljaju sa novim sadržajima kao što je besplatno informatičko opismenjavanje djece. Knjižnica privremeno zatvara svoja vrata kada jednostavno zbog radova više nisu u mogućnosti pružati usluge svojim korisnicima, ali to vrijeme iskorišteno je za usavršavanje knjižničara za rad u novom računalnom programu u vidu boljeg informatiziranja poslovanja te potpunu potporu svojim knjižničarima pružaju upravo sami korisnici. Knjižnica određeno vrijeme posluje u prostorijama zgrade Crvenog križa kako bi omogućilo učenicima nabavu lektire, također i Studijski odjel nastavlja sa svojim radom, bez obzira što Knjižnica ne može koristiti svoje prostore to ih ne sprečava da i dalje rade svoj posao, stoga se organiziraju tribine i mnoge druge manifestacije koristeći posuđene prostore. Svečano otvorenje novouređenih 461 m² prostora održano je 08.03.1999. Odjel za odrasle prostire se cijelim

---

³¹ Sabolović-Krajina, D. Muke po knjižnici. // Glas Podravine i Prigorja 53, 31(7.8.1998.),10.

prizemljom gdje se nalazi i čitalački prostor, kutak za računalno pretraživanje knjižničkog fonda i mjesto za dobivanje brzih informacija, police smještene na način da se korisnici mogu lako snalaziti i omogućen im je nesmetan pristup. U polukatu smješten je Dječji odjel sa pripadajućom modernom čitaonicom, pričaonicom i kompjuterskom radionicom u sklopu koje se nalazi i glazbena slušaonica. Knjižničarska struka ocijenila ju je kao jednom od najljepših i najmodernijih narodnih knjižnica u Hrvatskoj. Pokrenut je projekt “Knjige za bebe“ jedan od najvažnijih knjižničkih programa za razvoj pismenosti i poticanja čitanja. Knjižničarka Ljiljana Vugrinec nagrađena je Redom Danice hrvatske što je osobno priznanje za njezin rad i doprinos razvoju knjižničarstva obavljajući poslove voditeljice Županijske matične službe, ali dokaz uspješnosti i angažmana koprivničkih knjižničara. Kvalitetan rad Knjižnice prepoznata je od strane struke stoga su djelatnice Knjižnice Ljiljana Vugrinec i Jadranka Slobodanac nagrađene nagradom “Eva Verone“, nagrada koju dodjeljuje Hrvatsko knjižničarsko društvo kao priznanje mladim i perspektivnim knjižničarima.³² Za građane sa invaliditetom knjižnica postaje djelomično dostupna postavljanjem prilaznih kosina za invalidska kolica i interfona na ulazu, u to vrijeme jedina knjižnica koja je nudila takvu uslugu u Hrvatskoj. Te iste godine konačno je završen Studijski odjel koji se prostirao na 230 m² sa mjestima za učenje te korištenje računala s multimedijom i pristupom internetu te čitaonica stručnih i znanstvenih časopisa. Adaptacije se privode kraju za što su osigurana sredstva Ministarstva kulture i sredstva iz proračuna Koprivničko-križevačke županije, a Knjižnica svojim akcijama prikuplja još dodatna sredstva kako bi se zatvorile financije potrebne za završetak radova. Nakon sedam godina adaptacije i rekonstrukcije Knjižnice završen je proces te svečano otvoren na Dan grada 4. studenog 2003. godine.

1.5 Moderna i suvremena Knjižnica

Godine 2004. konačno su skupljena sredstva te je kupljeno novo vozilo bibliobus te nakon godinu dana stanke konačno kreće u obilazak korisnika na 36 stajališta. Pokrenut je projekt “Pitaj knjižničara“. Knjižnica postaje edukacijsko središte za ostale knjižničare u županiji, ali organiziraju se i niz drugih edukacija za stručnjake u srodnim područjima. Održano je niz pedagoško-animacijskih usluga i sadržaja, osuvremenjena je web stranica, uveden Max ADSL brzi

---

³² Sočev, A. Nagrada “Eva Verona“ J. Slobodanac i Lj. Ernečić: Vrijedno priznanje Hrvatskog knjižničarskog društva. // Glas Podravine i Prigorja 55,39(29.09..1999.),14

pristup internetu što je omogućilo popularnost Knjižnice, organiziraju se radionice kako bi se educiralo nezaposlene i tako im olakšalo zapošljavanje. Proveden je projekt za pružanje usluga slijepim i slabovidnim osobama koji je financirala EU u okviru Programa CARDS 2002. Tim povodom provodi se edukacija knjižničnog osoblja u Danskoj te nabavlja specifična građa i tehnička oprema. Provedena je akcija „Čitajte pod suncobranima“ te su na terasi ispred Knjižnice postavljeni stolovi, stolice i suncobrani gdje su se tijekom ljeta održavale radionice za djecu i odrasle, čitale novine, igrao šah te prodavale otpisane knjige. Knjižnica je prepoznata kao jedna od najboljih hrvatskih narodnih knjižnica. Dokaz za to je najviše priznanje struke “Kukuljićeva povelja“ koju je za svoj rad dobila Dijana Sabolović-Krajina. Također Knjižnica dobiva nagradu “Plaketa Grada Koprivnice“ od Gradskog vijeća Koprivnice za njen doprinos u području kulture i provođenju projekata što su vezani za popularizaciju knjiga, čitanja i pismenosti.³³ Sa djelovanjem počinje i Glazbena zbirka koja postaje vrlo popularna među korisnika, proveden je projekt “Digitalizacija zavičajne kulturne baštine-Novine Glas Podravine s ciljem osigurati pristup zaštićenim novinama korištenjem suvremene tehnologije. Također projekt e -grad što je povezalo 15 gradskih ustanova na 44 lokacije koja uključuje i Knjižnicu. Ukinuta je članarina u Knjižnici, na zahtjev roditelja uvodi se nova usluga pričaonica i igraonica za bebe i malu djecu do tri godine koju jednom mjesečno provode odgajateljice iz dječjeg vrtića i knjižničarka. Nove usluge kao što su “Bežični Internet“ i “Osobni knjižničar“ krajem 2009. godine koprivnički knjižničari osmišljavaju nove usluge kojima se promiče digitalna kompetencija korisnika i njihova informatička i informacijska pismenost. Knjižnica 2011. godine dobiva na korištenje kompleks Kampusu za potrebe proširenja spremišta knjiga gdje je preseljen kompletni fond Bibliobusa te vozilo konačno dobiva svoju garažu. Izlaganjem o socijalno inkluzivnim knjižničnim uslugama praksa Knjižnice ponovo je uvrštena u program Svjetskog knjižničnog i informacijskog kongresa. Uvode se dva nova programa (MyPC i PaperCut) u računalni sustav Knjižnice koja poboljšavaju rad cijele organizacije.³⁴ Knjižnica surađuje sa Medijskim sveučilištem te je za potrebe sveučilišta nabavljeno 19 naslova u 416 primjeraka knjiga koje su smještene u prostoru Stručno-znanstvenog odjela. Knjižnica je uključena u europski projekt NAPLE Sister libraries čiji je cilj međunarodno

---

³³ Ujlaki, K. Moderna knjižnica: Knjižnica i čitaonica “Fran Galović“ Koprivnica 1995-2009. //Knjižnice i čitaonice grada Koprivnice 1650-2010. : spomenica knjižnice i čitaonice “Fran Galović“ Koprivnica: Knjižnica i čitaonica “Fran Galović“ Koprivnica, 2010, str. 145.

³⁴ Županijske matične službe: izvješća o radu knjižnice.

URL:http://www.knjiznica-koprivnica.hr/knjiznica/dokumenti/IZVJESCE_O_RADU_2011.pdf(25.10.2020.)

povezivanje knjižnica koje dijele zajedničke interese. Krajem 2013. godine Knjižnica postaje član projekta Europeana Awareness Public Libraries Network, mreža koja okuplja 100 vodećih narodnih knjižnica u Europi. Cilj projekta je osvijestiti najširu javnost o Europeani koja je najveća digitalna europska knjižnica i na jednom mjestu nudi pristup i informacije o kulturnoj baštini europskih knjižnica, muzeja, arhiva i audiovizualnih zbirki. Za Knjižnicu članstvo znači nove mogućnosti suradnje s drugim knjižnicama u Europi. Knjižnica se preko voditeljice Bibliobusne službe Ane Škvarić uključila u program INELI-Balkans(International Network of Emerging Library Innovators/Balkan region). Cilj je jačati suradnju, razvijati kreativnost, stvoriti partnerstva između knjižnica i knjižničara balkanskih zemalja. Knjižnica ostvaruje suradnje s pojedincima, ustanovama, poduzećima i udrugama, Gradom Koprivnicom itd. Na temelju razvijenih suradničkih odnosa sa partnerima na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini realiziraju se mnoštvo programa i projekata. Delegacija Ureda UNICEF-a u Hrvatskoj posjetila je Knjižnicu te izrazila oduševljenje programima za djecu. Provodi brojne programe poticanja čitanja na svim medijima kroz provedbu kulturno-obrazovnih programa među kojima moram istaknuti Olimpijadu čitanja s ciljem podizanja svijesti učenika da pojam knjige i čitanja nije vezan samo uz obaveznu lektiru, već da je itekako korisno, ali i zabavno čitati u slobodno vrijeme te. Tu je i projekt „Princeza na kraju svijeta - inovativno i kreativno poticanje čitanja kod djece u digitalnom okruženju“ koji je rezultirao izradom 8 digitalnih slikovnica. Zavičajne zbirke, Zbirke Brozović i Zbirke Fištrović koje su od posebnog interesa za zavičajnu kulturnu baštinu se predmetiziraju i anotiraju. Knjižničari nastoje intenzivno informirati javnost i popularizirati zbirke i usluge te Knjižnica zbog svojeg rada zadržava status jedne od najboljih narodnih knjižnica u Hrvatskoj. Njezino djelovanje ima značajan utjecaj na kulturno-društvenu zajednicu Koprivnice, ali i cijele županije. Cilj njezina rada je dobrobit korisnika, pojedinca, ali i cijele lokalne zajednice stoga se trudi nuditi kvalitetne, inovativne i kreativne metode rada, brinući se tako za sve dobne, profesionalne i interesne skupine građana, posebno vodeći računa o korisnicima s posebnim potrebama kao što su slabovidni i slijepi, uključivanje pripadnika romske zajednice, socijalno ranjive skupine građana, usluge za bebe, malu djecu, predškolsku i školsku djecu, podrška zdravstvenoj pismenosti građana, zatim razvoj bibliobusne službe kako bi knjižnične usluge bile dostupne svima. Djelatnost knjižnice fokusirana je i na prilagođavanje društvenim i tehnološkim promjenama, promicanje i korištenje novih informacijsko-komunikacijskih tehnologija, digitalizacija zavičajne kulturne baštine, uvođenje e-knjiga i e-usluga, informacijsko opismenjavanje i obrazovanje korisnika, organiziraju se ciklusi tribina, okruglih stolova s ciljem njegovanja odgojnog i obrazovnog rada te kulturne i javne

djelatnosti, zatim radionice. Fokus je na javno zagovaranje Knjižnice i knjižničarstva i njihove prisutnosti u kulturi, obrazovanju, medijima i javnosti općenito. U praksi Knjižnice je dugi niz godina da se prezentira putem medija kako bi njezin rad bio vidljiviji, stoga djelatnici često izlaze u medije kako bi informirali javnost o svim događanjima vezanih uz knjižnicu, njegujući i međunarodne i nacionalne suradnje uz brojna partnerstva i suradničke odnose i u skladu s tim provode i pružaju usluge i programe sljedeći svjetske trendove.³⁵ Djelatnici ulažu iznimne napore kako bi zadržali status svoje Knjižnice u prostorima koji je već godinama veliki problem i nadalje traže rješenje kako stvoriti novi prostor za knjižnicu i postojeći učiniti prihvatljivijim, stoga se u 2019. godini razmišlja kako pronaći mjesta u postojećem prostoru za dizalo koje bi se trebalo ugraditi i tako Knjižnicu učiniti dostupnom za sve korisnike i građane. Djelatnici godinama naglašavaju problem prostora, no međutim do danas nema velikih pomaka stoga se pokušava pronaći rješenje i razmještaj sadašnjeg prostora kako bi se mogli realizirati postojeći programi i usluge, ali i također kako bi se mogle uvesti i nove usluge i proširiti programi.³⁶ Pozornost se pridaje odnosima s medijima i portalima o knjižničnoj djelatnosti. Svih ovih godina posebna pažnja posvećuje se stručnom usavršavanju knjižničara koji sudjeluju i izlažu na stručnim skupovima što je rezultiralo predstavljanjem dobre prakse koprivničke knjižnice, promocija lokalne zajednice, odnosno Hrvatske te je dobiven uvid u situaciju u kojoj se nalaze knjižnice i knjižničari kod kuće i u svijetu. Knjižnica djeluje kao središte za cjeloživotno učenje s različitim oblicima edukacije te stručnog usavršavanja za knjižničare cijele sjeverozapadne Hrvatske i šire.

---

³⁵ Županijske matične službe: izvješća o radu knjižnice.

URL:<http://www.knjiznica-koprivnica.hr/knjiznica/dokumenti/Izvjescje%20o%20radu%20Knjiznice%20u%202018.%20-%20Opsirnija%20verzija.pdf> (30.10.2020)

³⁶ Županijske matične službe: izvješća o radu knjižnice.

URL:<http://www.knjiznica-koprivnica.hr/knjiznica/dokumenti/Izve%C5%A1%C4%87e%20o%20radu%20Knji%C5%BEnice%20u%202019%20-%20Op%C5%A1irnija%20verzija.pdf> (05.11.2020)

2.Prostor

2.1 Prostor knjižnice

Knjižnica u zgradi na Zrinskom trgu prostire se na sveukupnoj površini od 1058m². Prostor za korisnike je ukupne površine od 642 m². Knjižnica se prostire na ukupno 7 etaža koje su međusobno dostupne stubištima, dva glavna stubišta povezuju prizemlje i polukat te prizemlje do potkrovlja kojeg koriste korisnici, 7 manjih pomoćnih stubišta koji povezuju etaže koriste zaposlenici svakodnevno. U zgradi su potpuno iskorištene sve etaže - podrum, prizemlje, prvi kat i potkrovlje, a uređeni su i iskorišteni i polukatovi na svim glavnim etažama, gdje god je to visina stropa dozvoljavala (u prizemlju se na polukatu nalazi Dječji odjel, u 1. katu su priručna spremišta, a na 2. katu tj. u potkrovlju na poluetažama smještene su posebne zbirke). U podrumu nalazi se spremište knjižnične građe na prostoru od 158 m². U prizemlju nalazi se Odjel za odrasle koji se prostire na ukupnom prostoru od 133 m², od toga prostor za korisnike zauzima 130 m², polukat prizemlja jest Dječji odjel površine 115 m². Na prvom katu Knjižnice nalazi se Čitaonica tiska ukupne površine 45 m², Mala soba za sastanke i učenje na 20 m². Također na prvom katu nalazi se još i Radni prostor Službe obrade, Nabave, Bibliobusa i Matične na otprilike 150 m². U tu kvadraturu uključena su i mala spremišta s etažama, lijevo cca 22 m² i desno 14 m², zatim Uprava, Računovodstvo, Tajništvo i zajednički prostor cca 55 m². Drugi kat sa potkrovljem nalazi se Stručni-znanstveni odjel na 292 m² koja uključuje i dvije gornje(potkrovnje) etaže s po cca 25 m² svaka, od toga za korisnike je prostor 242 m², ostali prostori su sanitarni, stubišta i hodnici koji se prostiru na 90 m² što su zajednički prostori za djelatnike i korisnike. Spremište na dislociranom prostoru u kompleksu Kampus sveukupne je površine od 200 m², 51% tog prostora je namijenjen korisnicima, a 49% su spremišni i ostali prostori te na Trgu bana Jelačića 7(1.kat) prostor ukupne površine 82 m². Uvjeti u kojima Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica djeluje su na samo 32 % prostora od ukupne kvadrature što je ispod stručnog minimuma koji je preporučen Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj koji je propisao ministar kulture.

Poslovanje knjižnice u ovim uvjetima je otežano i neracionalno te bitno utječe na daljnji razvoj djelatnosti, ali i određeno (ne)zadovoljstvo korisnika.³⁷

2.2 Odjeli

Odjel za odrasle (u prizemlju) ukupne površine 132 m², te 8 sjedećih mjesta za korisnike i Stručno-znanstveni odjel ukupne površine 292m², 40 sjedećih mjesta za korisnike namijenjeni su mladima(srednjoškolcima i studentima) i odraslima. Odjeli pružaju: posudbene usluge, Informacijske usluge, Edukativno-animacijske usluge, tehničke usluge. Dječji odjel- namijenjen je djeci , ukupna površina prostora je 115m², 32 sjedeća mjesta za korisnike.³⁸ Odjel časopisa i novine prisutan je na svim odjelima namijenjen dobi i potrebama svakog odjela. Zbirke su također namijenjene svima i prisutne su na svim odjelima , tako na Dječjem odjelu su zbirke CR-ROM-ova, zbirke filmova, Glazbena zbirka, "Čitajte na drugačiji način-slušajte zvučne knjige", "Čitamo s vama-kako prepoznati teškoće u čitanju-disleksiju", Zbirka igračaka. Na Odjelu za odrasle mogu se pronaći posebne zbirke npr. zbirke neknjižne građe-DVD- igrani i dokumentarni filmovi te knjižne građe-knjige na stranim jezicima, Romska knjižna polica, Zavičajna zbirka, priručne zbirke, strip itd. Na stručnom odjelu nalazi se Zavičajna zbirka sadrži svu vrste građe (bez obzira na medij) koja se odnosi na područje grada Koprivnice i njegove okolice te stručne, monografske publikacije koje se odnose na područje Koprivničko-križevačke županije; svu građu autora koji su rođeni ili su životom i djelom vezani uz Koprivnicu. Zatim tu je i Čitaonica tiska koja se nalazi na prvom katu Knjižnice, Služba za obradu i nabavu knjižnične građe, Županijska matična služba, Služba za računovodstveno-upravne i tehničke službe te Bibliobusna služba koja sadrži fond za djecu i mlade, fond za odrasle i nudi usluge posudbe, informacijske, kulturne, animacijske i druge usluge.³⁹

---

³⁷ Programska osnova za novu zgradu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica : Multimedijalna knjižnica za Koprivnicu 21. stoljeća : mjesto znanja, socijalne osjetljivosti i međugeneracijske solidarnosti / Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica, 2016. (neobjavljeno).str. 28-32.

³⁸ Knjižnica i čitaonica Fran Galović : Opširnije izvješće o radu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica za 2019. godinu. Dostupno na: [Izvešće o radu Knjižnice u 2019 - opširnija verzija.pdf \(knjiznica-koprivnica.hr\)](http://www.knjiznica-koprivnica.hr) (20.11.2020)

³⁹ Odjeli i službe.// Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica. Dostupni na: <http://www.knjiznica-koprivnica.hr/knjiznica/default.asp?n=5> (21.11.2020)

2.3 Programi Knjižnice

Dječji odjel namijenjen je djeci od najranije dobi za koje se organiziraju različiti programi kao što su “pričaonice za bebe i djecu do 3 godine” gdje je roditeljima omogućena stručna i savjetodavna pomoć roditeljima, te omogućuje kvalitetno provođenje vremena s djecom. Ovdje roditelji mogu razmijeniti iskustva, a djeci je omogućeno druženje i igra s vršnjacima. Zbog nedostatka prostora ovaj program provodi se svaku treću subotu u Čitaonici tiska koja je za tu prigodu opremljena kao prostor za bebe i malu djecu. Zatim tu je “pričaonica” za predškolsku djecu od 3 godine čija je namjena socijalizaciji i druženju djece te dobi, ali i razvijanju pozitivnog stava prema čitanju što je jedna od glavnih misija knjižnice. Knjižnica upravo s ciljem promicanja i popularizacije čitanja kako na tradicionalni način, ali i na novim medijima organizira brojne kulturne, obrazovne i animacijske programe kao što su “čitateljski klub”, “Olimpijada čitanja”, zatim je ostvaren projekt u suradnji sa dječjim vrtićem Tratinčica pod nazivom “Vrećice pričalice”, zatim usluga “Kućica viteza Slavka-čarobno mjesto slušanje priča”.⁴⁰ To je zapravo dječji šator u kojem djeca mogu boraviti kada slušaju priče. Zatim organiziraju se radionice robotike, programiranja, rad s 3D printerom, projekt “Uskoči u vlak za bolji svijet” koji je namijenjen obrazovanju romske djece i mladih, “Jezični globus” namijenjen učenju stranih jezika, “I ja želim čitati”.⁴¹ Programi koji su namijenjeni odraslima imaju cilj promocije čitanja i pismenosti. Organiziraju tribine, književne susrete i predavanja kako bi svojim korisnicima omogućili upoznavanje različitih kultura, znanstvenih dostignuća, zavičajnih vrijednosti. Jedan od najprepoznatljivijih brendova Knjižnice svakako je TEDxKoprivnicaLibraryxx kojim je koprivnička Knjižnica prva knjižnica koja je dobila licencu od EU za održavanje TEDx konferencija.⁴² Tu su i „Zdrastvene konzultacije“ u suradnji sa Općom bolnicom u Koprivnici, “Zelena knjižnica” sa ciljem osvijestiti potrebu pozitivnog utjecaja na

---

⁴⁰ Knjižnica i čitaonica Fran Galović : Opširnije izvješće o radu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica za 2019. godinu. Dostupno na: <http://www.knjiznica-koprivnica.hr/knjiznica/dokumenti/Izvje%C5%A1%C4%87e%20o%20radu%20Knji%C5%BEnice%20u%202019%20-%20Op%C5%A1irnija%20verzija.pdf> (02.12.2020.)

⁴¹ Dječji odjel.// Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica. Dostupno na: <http://www.knjiznica-koprivnica.hr/knjiznica/defaultcont.asp?id=37&n=3&side=1> (06.12.2020.)

⁴² Knjižnica i čitaonica Fran Galović : Opširnije izvješće o radu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica za 2019. godinu. Dostupno na: <http://www.knjiznica-koprivnica.hr/knjiznica/dokumenti/Izvje%C5%A1%C4%87e%20o%20radu%20Knji%C5%BEnice%20u%202019%20-%20Op%C5%A1irnija%20verzija.pdf> (10.12.2020.)

okoliš.⁴³ Knjižnica provodi razne programe u suradnji s lokalnim partnerima i udrugama te se u više slučajeva pokazalo kako je zbog interesa građana prostor premalen i neadekvatan za održavanje raznih programa koje Knjižnica organizira. Treba spomenuti program “Knjižnična usluga za slijepce i slabovidne”, program “Flash mob u ritmu čitanja”, zatim program “Mala škola korištenja pametnih telefona” za koji je Knjižnica dobila međunarodnu nagradu EIFL za inovativne knjižnične programe koji doprinose kvaliteti života u zajednici. Projekt koji je pobudio veliki interes građana, a posebice djece jest “Koprivničke knjigokantice” kojeg su osmislili koprivnički knjižničari, a realiziran je u suradnji sa Gradom i Gradskim komunalnim poduzećem Komunalac. Funkcionira na način da su na dvije lokacije u parku u blizini knjižnice postavljene knjigokantice, a iz njih građani mogu posuditi knjige te ih nakon čitanja vratiti.

2.4 Problem prostora

Iako je zgrada adaptirana u razdoblju od 1996-2003, danas se nažalost ponovo suočava sa problemom prostora. Nedostaje prostora za smještaj i pohranu knjižnične građe, posebice u slobodnom pristupu za korisnike. Nedostatak prostora također je izražen u formiranju posebnih odjela i pružanje usluga pojedinim velikim značajnim skupinama korisnika kao što su bebe i njihovi roditelji, mladi, osobe treće životne dobi itd. Prostora nedostaje i za organizaciju programa za javnost, svi dosadašnji programi odvijaju se u korisničkim prostorima, prostora nedostaje i za smještaj računala za samostalni rad i informacijsku edukaciju te razne druge edukacije korisnika itd. Nužno je potreban novi prostor Knjižnice kako bi se trajno mogli ukloniti problem prostora zbog kojeg je opterećeno poslovanje knjižnice i organizacijski i financijski, a uzrok je i određenog nezadovoljstva korisnika.⁴⁴ Veći prostor potreban je kako bi se knjižnica mogla prilagoditi potrebama korisnika i razvoju tehnologija pri čemu bi knjižnica mogla pružati nove vrste knjižničnih usluga kao npr. e-knjige, mjesto stjecanja digitalnih kompetencija, mjesto rasprave i razmjene mišljenja te poticanje građanskih inicijativa i razvoj civilnog sektora itd. Kao što sam već

---

⁴³ “Ibd”

⁴⁴ Programska osnova za novu zgradu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica : Multimedijalna knjižnica za Koprivnicu 21. stoljeća : mjesto znanja, socijalne osjetljivosti i međugeneracijske solidarnosti / Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica, 2016. (neobjavljeno).str. 28-32.

navela nedostatan je prostor za smještaj građe, osobito u slobodnom pristupu za korisnike i također u spremišnom prostoru, kako bi što više knjižnične građe bilo dostupno u slobodnom pristupu razmak između policama je maksimalno sužen čime je dobiveno više prostora za građu, ali time je otežan pristup samim policama s građom, budući da se unutar redova ne može mimoći niti dvoje ljudi, osobama u invalidskim kolicima pristup je onemogućen zbog nedovoljnog prostora između policama na svim odjelima. Improvizirane police postavljene su na sva slobodna mjesta uključujući pojedine krovne grede u potkrovlju. Postojeće knjižnično spremište ne sadrži samo rezervni fond već u većem dijelu služi kao paralelni smještajni prostor za aktualnu knjižničnu građu koja zbog manjka prostora ne može biti smještena na policama u slobodnom pristupu, 2/3 građe korisnicima nije dostupno, ne mogu je vidjeti i samostalno odabrati, nego se jedino može dobiti na zahtjev. Također je nedostatan i neodgovarajući prostor za boravak korisnika i pružanje knjižničnih usluga jer su svi odjeli skučeni, koridor za prolazak korisnika kroz odjele su preuski i stvaraju zastoje na kritičnim mjestima kao što su ulazi i izlazi, uz posudbene pultove i sl. Osobito premalen i neadekvatan prostor je polukat za djecu kako za smještaj građe, ali i također za čitaonicu, računala itd, nadalje nema prostora za mirno učenje i rad, ne postoji zaseban prostor za bebe i mlade, nema direktnog dovoda svježeg zraka u prostor te je zagušljiv i neudoban.⁴⁵ Miran prostor nedostaje i za studijski rad odraslih koji se nalazi u prostoru Stručnog odjela gdje su smještena i radna mjesta uz računala. Kako za glazbene zbirke CD-a nema mjesta u prizemlju nalazi se u Stručnom odjelu, na 2. katu iako bi se po svom sastavu trebao nalaziti uz fond knjiga i DVD-a na Odjelu za odrasle gdje im po sadržaju pripadaju. Prostor je nedostatan za organizaciju već postojećih usluga i programa što onemogućava daljnji razvoj djelatnosti. Ne postoji niti jedan namjenski prostor u zgradi koji bi služio za organizaciju različitih događanja i kulturno-edukativnih aktivnosti za građane, nema interne učionice za potrebe radionica, predavanja i tome slično. Prostori koji se u te svrhe koristi je zapravo knjižnični prostor namijenjen za korištenje redovnih knjižničnih usluga te se u vrijeme organiziranih događanja za posjetitelje tim prostorima ne mogu služiti redovni korisnici jer se odjeli moraju zatvarati. Za potrebe održavanja pričaonice za bebe, namještaj iz Čitaonice tiska na prvom katu sele se u hodnik, a unose se elementi od spužve i druga primjerena boravku djece tog uzrasta. U tom istom prostoru radi održavanja predavanja ili drugih programa s manjim brojem posjetitelja donose se stolci iz drugog kata. U Stručno-znanstvenom odjelu na 2. katu održavaju se književni i drugi programi većih razmjera, za tu prigodu također se pomiče

---

⁴⁵ "Ibd"

namještaj(stolovi u čitaonici) i postavljaju stolci te se po potrebi donose i dodatni stolci sa prvog kata. Cijela Knjižnica koja se prostire na 7 etaža koje su dostupne samo stubištem jer u postojećim uvjetima nema mogućnosti za ugradnju dizala izvana, ali ni iznutra jer bi takva ugradnja uzrokovala preveliki gubitak korisnog prostora kojeg i ovako drastično nedostaje. Kroz prostor nužna je primjerena i odgovarajuća vertikalna komunikacija kako bi se osigurao jednak pristup i dostupnost svim sadržajima knjižnice za sve korisnike na isti način uključujući osobe s invaliditetom, roditelje s bebama i malom djecom u kolicima, osobe treće životne dobi kao i sve one kojima je iz bilo kojeg razloga otežano kretanje.⁴⁶ Dizalo je nužno potrebno i radi učinkovitije organizacije knjižničnog poslovanja, zbog ispunjavanja zakonskih odredbi o zaštiti na radu, radi zaštite zdravlja zaposlenika od kojih se zahtijeva stalno prenošenje velike količine i težine tereta na pojedinim etažama i između njih. Zgrada knjižnice nije građena za potrebe knjižnice stoga su sadašnje prostorije nastale rušenjem ranijih pregradnih zidova te novim pregrađivanjem S obzirom na potrebe suvremene knjižnice kvadratura postojećih prostora premala, uvjetuje organizaciju rada u kojoj nije moguć nadzor nad prostorom. Zbog takvih uvjeta poslovanje se ne može odvijati funkcionalno i racionalno jer je potreban povećan broj osoblja na različitim punktovima radi obuhvata cijelog prostora. Osobama s invaliditetom onemogućen je pristup zbog gusto zbijenog namještaja, uski prolazi, ali takav prostor otežava svakodnevnu organizaciju posla.⁴⁷

2.5 Problem parkinga

Nadalje, veliki problem zbog smještaja knjižnice u pješačkoj zoni je parking, susjedne zgrade naslanjaju se na zgradu knjižnice, s prednje strane je trg, sa stražnje strane ona je jednim dijelom omeđena zgradom kina, a drugim dijelom privatnim prostorom, tako da osobe koje su vezane za neko prijevozno sredstvo kao npr. osobe u invalidskim kolicima, osobe s poteškoćama u kretanju, roditelji s malom djecom ili starije i slabo pokretne osobe ne mogu doći do knjižnice nekim oblikom motornog prijevoza. Uz problem parkirališta za korisnike, zaposlenike vezan je i problem garaže za bibliobus koji bi se trebao nalaziti uz samu Knjižnicu. Bibliobus je godinama bio parkiran na otvorenom, u različitim prostorima u gradu jer sadašnji smještaj Knjižnice ne omogućava

---

⁴⁶ "Ibd"

⁴⁷ "Ibd"

garažni prostor za bibliobus. Tek 2011. godine bibliobus konačno dobiva zatvorenu garažu u Kampusu kao privremeno rješenje, no međutim trajno rješavanje smještaja tj. garažiranja bibliobusa, kao i njegovog spremišnog fonda te radnog prostora za djelatnike Bibliobusne službe mora se planirati u samoj Knjižnici, budući da svako dislociranje pojedinih službi ili odjela otežava cjelokupno poslovanje knjižnice i uzrokuje povećane troškove - kako za materijalno održavanje tih prostora, tako i za organizaciju potrebne logističke podrške. Za potrebe pristupa bibliobusa, ali i drugih teretnih vozila knjižnici (dostava građe itd.) potreban je i odgovarajući cestovni pristup zgradi kojeg knjižnica sada nema, s obzirom da je svojim glavnim ulazom okrenuta pješačkoj zoni, a sa stražnje strane pristup je otežan (pa i nemoguć) zbog omeđenosti privatnim posjedima.⁴⁸

2.6 Problem vlage

Ogroman problem Knjižnice je vlaga. Kako zbog samog smještaja knjižnice nije moguće izvesti drenažu oko cijele zgrade zidovi kroz temelje vuku vlagu koju uzrokuju oborinske vode. Osobito je izražena u podrumskim prostorima gdje se nalaze spremišta knjižnične građe te se vlažnost zraka mora neprekidno snižavati na propisanu razinu te održavati posebnim aparatima za odvlaživanje koji moraju raditi 0-24 h, što uzrokuju dodatnu potrošnju električne energije, a kako bi se sačuvala i zaštitila knjižnična građa.⁴⁹

2.7 Problem proširenja postojeće zgrade

Također problem koji se javlja jest nemogućnost proširenja postojeće zgrade zbog njenog položaja koji je omeđen susjednim zgradama te jedina mogućnost proširenja jest u dubinu samog dvorišta koje je već unaprijed ograničeno zbog oblika i ograničenosti kvadrature dvorišta te jedina mogućnost je višeetažna organizacija prostora koja se pokazala kao loše rješenje i nepovoljno s

---

⁴⁸ "Ibd"

⁴⁹ "Ibd"

obzirom na potrebe modernog knjižničnog poslovanja koje zahtijeva što više šireg i otvorenog prostora sa što manje etaža radi veće dostupnosti i bolje preglednosti cijelog prostora.⁵⁰

2.8 Problem nedostatka osoblja

Knjižnica nema dovoljno zaposlenih stručnih osoba, a također nema zaposlenih za posebne poslove poput pedagoško-odgojnog rada s predškolskom i osnovnoškolskom djecom, već se za taj rad angažiraju honorarni suradnici. U Knjižnici nisu zaposlene ni stručne osobe koje bi radile u posebnim zbirka. Prema Standardima, na primjer, minimalno dvoje zaposlenika (VSS+SSS) trebalo bi biti u svakoj smjeni na pojedinom fizički zasebnom odjelu, međutim, u sadašnjoj situaciji takav je raspored djelatnika moguć samo u jednom od tri posudbena odjela, dok u ostala dva u jednoj smjeni radi samo po jedan zaposlenik, i to su često osobe sa srednjom stručnom spremom. Zbog toga je poželjna organizacija novog prostora Knjižnice u što manje etaža (najviše tri) i na način da prostor bude što pregledniji kako bi se dobila što racionalnija i preglednija organizacija prostora u kojem će potreban optimalan broj djelatnika biti manji nego u slučaju uređenja prostora s više etaža i više manjih, fizički odvojenih cjelina.⁵¹

3. Javno zagovaranje

Definicija javnog zagovaranja bila bi praktična primjena znanja sa svrhom socijalnih i drugih promjena. Zagovarati znači podržati neku ideju i pokušati uvjeriti druge ljude u značenje izazova, predloženih stavova i rješenja.⁵² Ono obično kreće od malene skupine ljudi koja dijeli zabrinutost oko određenog izazova i spremna je posvetiti vrijeme, svoju stručnost i raspoložive resurse da bi postigle željene promjene.⁵³ U narodnim knjižnicama to bi značilo da javno zagovaranje pomaže knjižničarima da u interesima svojih korisnika djeluju na donosioce odluka. „Ako knjižničari žele uspješno zagovarati, važno je da spoznaju i prihvate svoju misiju te različitim aktivnostima

---

⁵⁰ „Ibd“

⁵¹ „Ibd“

⁵² Equestris.URL: <https://equestris.hr/zagovaranje-i-javne-politike/zagovaranje/> (17.12.2020.)

⁵³ „Ibd“

senzibiliziraju širu društvenu zajednicu i tako usmjere javni fokus na knjižnice i njihove vrijednosti.⁵⁴ Zagovarači knjižnice mogu biti knjižničari koji su vješti u komunikaciji, ali i korisnici te javni djelatnici koji vjeruju u knjižnice i njihovu ulogu u razvoju informacijske pismenosti u zajednici.⁵⁵ Koliko je bitno javno zagovaranje za knjižnice govori i podatak da je u Hrvatskoj Hrvatsko knjižničarsko društvo koje djeluje s ciljem unapređenja rada narodnih knjižnica, razvoju i zaštiti knjižničarske struke osnovalo Komisiju za javno zagovaranje sa zadatkom da jača utjecaj knjižničkih udruženja i promovira knjižnice široj zajednici te radi na educiranju članova knjižničarske zajednice za uspješno zagovaranje interesa knjižnica.⁵⁶ Na njihov prijedlog usvojena je Strategija javnog zagovaranja sa ciljem da se promijeni shvaćanje značaja knjižnica te da se radi na promicanju svih knjižnica u Hrvatskoj. Pokrenuli su kampanju pod nazivom „Imam pravo znati, imam pravo na knjižnicu“ i portal „Pravo na knjižnicu“ koja je trebala između članova Hrvatskog knjižničarskog društva te njihovih suradnika i partnera pokrenuti razmjenu iskustava u zagovaranju. HKD uključilo se u zagovaranje na međunarodnoj razini te je u sklopu Public Library Innovation Programme međunarodne udruge Electronic Information for Libraries ostvareno nekoliko projekata i akcija vezanih uz promociju javnih knjižnica.⁵⁷ Knjižnični prostor jedan je od čestih problema općenito knjižnica u Hrvatskoj jer hrvatske knjižnice uglavnom nisu građene planski kao samostalni objekti već je pretežito za tu namjenu preuređena i prilagođena neka zgrada za trenutne potrebe knjižnice. Javnim zagovaranjem knjižničari diljem Hrvatske pokušavaju probuditi svijest lokalnih vlasti na gorući problem prostora te pokušavaju zagovarati za nove, prikladnije knjižnične zgrade. U posljednjim desetljećima dolazi do obnavljanja i planiranja novih knjižničnih zgrada narodnih knjižnica kao posljedica novih službi i usluga te novih tehnologija koje narodne knjižnice nude, ali od velike pomoći su i zagovaračke kampanje knjižničara kako bi se ostvarila misija i vizija svake narodne knjižnice, a to je odgovoriti izazovima modernog vremena i na taj način zadovoljiti sve potrebe korisnika. Mnoge knjižnice javnim zagovaranjem uspjele su u tome kao što su knjižnica u Rijeci, Vinkovcima, Karlovcu, Požegi i

---

⁵⁴ Bačić E. Zagovaranje za knjižnice i partnerstvo za održivi razvoj. Vjesnik bibliotekara Hrvatske [Internet]. 2018;61(2):367-380. <https://doi.org/10.30754/vbh.61.2.707> (19.12.2020.)

⁵⁵ Ibid

⁵⁶ Hrvatsko knjižničarsko društvo. URL: [Hrvatsko knjižničarsko društvo :: Stručna tijela - Komisija za javno zagovaranje - Uvod \(hkdrustvo.hr\)](http://Hrvatsko_knjižničarsko_društvo::Stručna_tijela_-_Komisija_za_javno_zagovaranje_-_Uvod(hkdrustvo.hr)) (22.12.2020.)

⁵⁷ Hrvatsko knjižničarsko društvo. URL: <https://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/1362> (23.12.2020.)

mnoge druge, dok se još mnogi knjižničari bore za ostvarivanjem svog cilja i nastavljaju zagovaračke kampanje kao što su knjižničari u Zagrebu i u Koprivnici.

3.1 Javno zagovaranje za novu zgradu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“

Javno zagovaranje u koprivničkoj knjižnici ima dugu praksu. Ono započinje kada se devedesetih godina ponovo javlja problem prostora te je zbog toga onemogućen daljnji razvoj knjižnice, ali i otežano održavanje već postojećih programa. Tada započinje javno zagovaranje za adaptaciju i proširenje postojećeg prostora. Skreću pozornost javnosti putem medija, ali i u dopisima lokalnoj upravi i samoupravi ističu potrebe za adaptacijom i proširenjem prostora knjižnice. Tijekom ljeta 1995. godine Knjižnica se uključuje u program „Koprivničko ljeto“ te u suradnji sa koprivničkom knjižarom i nakladnikom „Šareni dućan-Ritam“ organizira Ljetnu tržnicu koja postaje popularna među građanima i prerasta u tradicionalni događaj.⁵⁸ Knjižničari su te iste godine iskoristili Mjesec hrvatske knjige koju je organizirala Knjižnica gdje je između ostalog predstavljena izložba o adaptaciji i proširenju Knjižnice pod nazivom “Idejni nacrt adaptacije i proširenja Knjižnice i čitaonice “Fran Galović u Koprivnici.“ Za organizaciju te manifestacije pohvaljeni su od strane 200-tinjak gostiju iz cijele Hrvatske među kojima je bio i ministar kulture Božo Biškupić. Uz pomoć medija i financijera ističe se važnost Bibliobusne službe kako bi se skrenula pozornost o nabavi novog vozila zbog dotrajalosti starog.⁵⁹ Promociji ustanove u javnosti, ali i stručnim krugovima doprinjelo je i imenovanje Dijane Sabolović-Krajine predsjednicom Hrvatskog čitateljskog društva te knjižnica postaje njeno središte. Koprivnički knjižničari vrlo aktivno sudjeluju na stručnim skupovima u zemlji, ali i inozemstvu predstavljajući dobru praksu Knjižnice. Na dvadesetu godišnjicu osnutka bibliobusa knjižničari su odlučili da tu godinu proglase godinom bibliobusa kako bi skrenuli pozornost javnosti i lokalne vlasti na nužnu obnovu vozila bibliobusa.

---

⁵⁸ Ujlaki, K. Moderna knjižnica: Knjižnica i čitaonica “Fran Galović“ Koprivnica 1995-2009. .)/Knjižnice i čitaonice grada Koprivnice 1650-2010. : spomenica knjižnice i čitaonice “Fran Galović“ Koprivnica: Knjižnica i čitaonica “Fran Galović“ Koprivnica, 2010, str. 118-120.

⁵⁹ Ujlaki, K. Moderna knjižnica: Knjižnica i čitaonica “Fran Galović“ Koprivnica 1995-2009. .)/Knjižnice i čitaonice grada Koprivnice 1650-2010. : spomenica knjižnice i čitaonice “Fran Galović“ Koprivnica: Knjižnica i čitaonica “Fran Galović“ Koprivnica, 2010, str. 118-120.

Organizirali su okrugli stol na temu putujućih knjižnica u suradnji sa Podravkom. Sudjelovali su mnogi putujući knjižničari koji su govorili o svojim iskustvima. U nedostatku sredstava knjižničari organiziraju akcije kao što su “SOS za bibliobus“ i “Kuna za novi bibliobus“ kojima prikupljaju potreban novac za nabavu novog vozila bibliobusa te na taj način pokušavaju skrenuti pozornost javnosti, mogućim donatorima te gradskim i županijskim vlastima izrazito lošu situaciju bibliobusne službe zbog koje bi se mogla i ugasiti.⁶⁰ Akciji se pridružuju brojni pojedinci i privatne knjižare, te privatne trgovine. Posjet ministra kulture dr. Antuna Vujića 2002. godine koji obećava petsto tisuća kuna što je i ostvareno Knjižnica pokreće pojačanu medijsku kampanju nastojeći potaknuti gradske i županijske vlasti na sudjelovanje kako bi se zatvorila financijska konstrukcija za nabavu novog vozila. Novi bibliobus konačno je nabavljen 2004. godine nakon pet godina, upornošću knjižničara da problem bibliobusa postane vidljiv javnosti kako bi se nabavio novi.

3.2 Oblici javnog zagovaranja novog prostora knjižnice

3.2.1 Koprivnička agora 21

Koprivnička agora 21 jedna je od oblika javnog zagovaranja koprivničkih knjižničara za novom zgradom Knjižnice. Nastala je u suradnji između Knjižnice, Muzeja i Pučkog otvorenog učilišta s ciljem da se potaknu javne rasprave o potencijalima kulture i obrazovanja u Koprivnici u 21. stoljeću i jačanja suradnje ustanova u kulturi i obrazovanju, ali i svih zainteresiranih pojedinaca i institucija, lokalne uprave i samouprave. Održano je 13 programa i 8 tribina. Teme tribina bile su razmišljanja o potrebi za novom zgradom gradske knjižnice i usluge koje bi Knjižnica trebala nuditi u promijenjenom društvenom okruženju 21. stoljeća.⁶¹ Prva tribina održana je početkom 2012. godine pod nazivom „Knjižnica kao novi koprivnički trg“ u kojoj je izneseno vrlo zanimljivo

---

⁶⁰ “Tbd“ str.128.

⁶¹ Vugrine,Lj. Agora-Ideja i svrha. Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica, 2012, str. 1-8.

rješenje za problem manjka prostora. Naime, Antonio Grgić kao rješenje ponudio je stakleni kat knjižnice koji bi bio sagrađen iznad sadašnje knjižnice. Na taj način prostor bi se povećao na 3 000 m², a staklo bi omogućilo pogled na cijelu knjižnicu. Inspiraciju je pronašao u sličnom arhitektonskom rješenju u Španjolskoj. Izgradnjom novog kata modernizirala bi se i cijela unutrašnjost i na taj način prilagodila novim medijima. Projekt bi aplicirao na EU fondove te bi se na taj način pokušao pokriti financijski dio.⁶² Naziv druge tribine jest „Projekt nove knjižnice-knjižničarski aspekti“ na kojoj je prezentirano kako je Knjižnici nužno potreban novi, odnosno veći prostor jer je u svom dosadašnjem prostoru dostigla maksimum. Djelatnici knjižnice su vrlo ozbiljno pristupili problemu nedostatka prostora te se temeljito prihvatili planiranja nove zgrade knjižnice jasno navodeći njeno sadašnje stanje i potrebe. Na temelju iznesenih podataka i usporedba zaključeno je kako je Knjižnica zaista spremna za sljedeći korak u svom razvoju, tj. kreiranje nove knjižnice. U raspravu i dogovor o ovim temama naglašeno je kako je potrebno uključiti i predstavnike arhitektonske i urbanističke struke za grad i županiju, predstavnike konzervatora, predstavnika Županije.⁶³ Na trećoj tribini nazivom „Nova knjižnica u viziji razvoja Grada Koprivnice“ na kojoj su sudjelovali pročelnica odjela za komunalno gospodarstvo, prostorno uređenje i zaštitu okoliša Grada Koprivnice i M.Pezelj pročelnik Konzervatorskog odjela u Bjelovaru za područje Bjelovarsko-bilogorske i Koprivničko-križevačke županije istaknuti su problemi u realizaciji idejnog rješenja A.Grgića zbog omeđenosti postojeće knjižnice sa privatnim posjedima i nemogućnosti širenja, a predložena nova lokacija smatra se da je nemoguće ostvariti sa konzervatorskog gledišta. Dogovor nije postignut, ali su predstavnici Knjižnice i čitaonice gradskoj vlasti predali dovršen materijal Podloge za projektni zadatak nove knjižnične zgrade pod nazivom „Multimedijalna knjižnica za Koprivnicu 21. stoljeća: mjesto znanja, socijalne osjetljivosti i međugeneracijske solidarnosti.“ Podloga koju su izradili knjižničari koprivničke Knjižnice u skladu je sa zakonima, stručnim standardima primjenjujući iskustva drugih knjižnica u Hrvatskoj i u inozemstvu. Cilj studije jest prepoznati prostorne i funkcionalne potrebe stanovnika Koprivnice u novim društvenim prilikama u narednih 20-30 godina. Knjižnica po treći put prijavljuje program izrade projektne dokumentacije za novu Knjižnicu Ministarstvu kulture RH. Na četvrtoj tribini predstavljen je diplomski rad Barbare Kokot pod nazivom „Idejni projekt nove gradske knjižnice i multimedijalnog centra u Koprivnici“ . Predstavljanje je održano u sklopu tematiziranja potreba i priprema za realizaciju nove zgrade gradske Knjižnice u Koprivnici. Na

---

⁶² „Ibd“

⁶³ „Ibd“

petoj tribini predstavljene su knjižnice skandinavskih zemalja gdje su narodne knjižnice vrlo popularne i cijenjene u društvu zbog svoje otvorenosti svim dobnim skupinama, one su dnevne i radne sobe u svojim sredinama. Predavači su dali smjernice na temelju studijskih boravaka i posjeta skandinavskim zemljama i njihovim knjižnicama davajući smjernice što se može naučiti i primijeniti na primjeru tih knjižnica u promišljanju o novoj gradskoj knjižnici u Koprivnici.⁶⁴ Tema šeste tribine je predavljanje knjižnica u Barceloni koja je na temelju praktičnih uvida i teorijskih istraživanja Dijana Sabolović-Krajina pokušala objasniti zašto se Barceloni isplati graditi novu gradsku knjižnicu u vrijeme ekonomske krize i velike nezaposlenosti, mogu li knjižnice posebno u Barceloni biti model novih trendova u knjižnicama, a time i u društvu, koji su to novi trendovi u bibliotekarstvu, kako pozicionirati knjižnicu u budućnosti te što je knjiga danas.⁶⁵ Neposredan povod za sedmu tribinu na kojoj sudjeluju predstavnici Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica, predstavnici Medijskog sveučilišta i koprivničke Gradske uprave bilo je planirano raspisivanje natječaja za izradu projektne dokumentacije za knjižnice koje će dijeliti zajednički kompleks Kampus, drugi razlog je zabrinutost članova Knjižnice zbog mogućnosti preseljenja Knjižnice iz središta grada na periferiju tj. u prostor Kampusu. Predstavnici Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica izložili su viziju i uloge novih knjižnica u razvoju Koprivnice i predstavili ideje vezane uz dislociranje manjeg dijela fonda i usluga Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ u knjižnični ogranak. Istaknuto je kako to nije trajno rješavanje problema prostora. Posjetitelji su imali priliku iznijeti svoje stavove i ideje vezane uz osnivanje knjižničnog ogranka i nove sveučilišne knjižnice. Više je prisutnih istaknulo važnost sinergije znanja i iskustva u poslovanju koje ima Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ i buduće sveučilišne knjižnice kao „srca“ Kampusu. S obzirom na to da su neki građani izrazili zabrinutost zbog premještanja Knjižnice iz središta grada, posebno je naglašeno da će Knjižnica i dalje poslovati u starom prostoru te da i dalje postoji potreba za novom knjižničnom zgradom.⁶⁶ Osobito živa rasprava razvila se o mogućoj lokaciji buduće nove gradske knjižnice, a među već do sada ponuđenim idejama (širenje knjižnice prema Svilarskoj ulici, ili izgradnja potpuno nove zgrade na parceli bivše Druge osnovne škole, ili na nekoj drugoj slobodnoj parceli u središtu grada) pojavila se i jedna nova zanimljiva ideja: izgradnja višenamjenske multimedijalne građevine na prostoru Zrinskog i Jelačićevog trga, koja bi predstavljala sasvim novi jedinstveni trg iznad postojećih klasičnih trgova koji u današnje vrijeme

---

⁶⁴ Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica, Kronologija planiranja projekta nove gradske Knjižnice 2013-2015, 2015.

⁶⁵ „Ibd“

⁶⁶ „Ibd“

praktički odumiru jer su izgubili svoje nekadašnje funkcije. Zaključeno je da određivanje lokacije za buduću knjižnicu daljnji je korak kojeg u tu svrhu treba poduzeti, a u raspravu o tom pitanju svakako je nužno uz predstavnike Grada i stručnjake različitih profila uključiti i zainteresiranu javnost. Radni sastanak koji je održan u rujnu 2013. godine, a kojem su prisustvovali predstavnici Grada i Knjižnice zaključeno je da treba osnovati Radno povjerenstvo za odabir lokacije buduće nove gradske knjižnice u Koprivnici.⁶⁷Koprivnička agora 21 odvijala se pod pokroviteljstvom Grada Koprivnice stoga na okruglim stolovima i tribinama sudjeluju predstavnici lokalnih vlasti koji na taj način dobivaju uvid u trenutnu kulturnu situaciju u Gradu i njene potrebe. Tu se susreću te razmjenjuju iskustva i ideje stručnjaci iz kulture i obrazovanja. Uključivanjem javnosti i lokalne zajednice u pitanja vezana uz novu zgradu Knjižnice te njenu ulogu u zajednici doprinijela je većoj vidljivosti Knjižnice, a samim knjižničarima nova saznanje o potrebama samih građana.

3.2.2 Programska osnova

Programska osnova je elaborat na sedamdesetak stranica koja je nastala 2012. godine i ažurirana 2016. godine. Prikaz je dugogodišnjeg rada koprivničkih knjižničara o njihovom promišljanju kako riješiti dugogodišnji problem prostora sadašnje Knjižnice uz pomoć lokalne zajednice. Programska osnova izrađena je kako bi se na vrijeme obavijestio Osnivač knjižnice odnosno Grad Koprivnica o svim problemima prostora te kako bi se poduzele mjere za rješavanje istih.⁶⁸ Cilj je bio prepoznati potrebe stanovnika grada Koprivnice za knjižnicom u novim društvenim prilikama u sljedećih 30 godina kako prostorne tako i funkcionalne, te je pružiti kao stručnu podlogu i pomoć Gradu Koprivnici za planiranje izrade projektne dokumentacije nove knjižnične zgrade te je kao takav predan gradskim vlastima na uvid. Iako je uglavnom dosadašnja praksa u Hrvatskoj da se dosadašnje zgrade narodnih knjižnica obnavljaju, koprivnički knjižničari na temelju opisanih i argumentiranih svjetskih iskustava i trendova vjeruju da je vrijeme da se napravi iskorak te da se

---

⁶⁷ Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica, Lj. Vugrinec. Koprivnička agora 21, Koprivnica, 2012.

⁶⁸ Programska osnova za novu zgradu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica : Multimedijalna knjižnica za Koprivnicu 21. stoljeća : mjesto znanja, socijalne osjetljivosti i međugeneracijske solidarnosti / Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica, 2016. (neobjavljeno).str. 4.

treba izgraditi nova zgrada Knjižnice koja bi pokušala objediniti funkciju trga kao mjesto okupljanja, demokracije, obrazovanja, slobodnog pristupa znanju i informacijama, ali i samom urbanističkom miljeu.⁶⁹ U Programskoj osnovi detaljno i opširno navedeni su svi razlozi zbog kojih smatraju da je potrebna nova zgrada kao što je malen, skučen i neadekvatan prostor koji onemogućava razvoj sadašnjih programa i usluga Knjižnice te uvođenje novih, dislociran prostor, nepristupačan pristup itd. Nadalje navode IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice koje su preporuka o tome kako bi one trebale izgledati. Knjižničari ističu nove koncepte u arhitekturi i unutrašnjem uređenju knjižnica navodeći takve primjere iz Europe i Amerike u kojima nalaze inspiraciju za novu knjižnicu u Koprivnici. Programska osnova sadrži statističke podatke koji se odnose na stanovništvo i potrebe zajednice kao i upotrebu knjižnice i knjižničnih zbirki i usluga te je usredotočena isključivo na potrebe za knjižničnim uslugama, funkcionalne cjeline, njihov opis i izračune potrebnog prostora i odnose među pojedinim prostornim dijelovima knjižnice. Također, u njoj su detaljno opisani ciljevi odnosno zadaće knjižnice kao što su : podizanje postojećih usluga na višu razinu kako bi se zadovoljile potrebe korisnika, stanovnika i gostiju u pogledu kulture, informacija, obrazovanja svima, u različitim oblicima uz pomoć najnovijih tehnologija. Zatim postizanje veće prepoznatljivosti institucije u općoj javnosti kao mjesto koje je otvoreno svima, kao učionica i dnevni boravak Grada te poveznica koja povezuje pojedince, udruge, ustanove, tijela lokalne uprave i samouprave itd. te izgradnja nove zgrade knjižnice. Iznesen je izračun potrebne kvadrature objekta koja bi trebala iznositi oko 4 000 m². Također date su i osnovne smjernice koje mogu biti primjenjive bez obzira na konačnu lokaciju nove knjižnice. Navedeni su i osnovni elementi za tlocrtno rješenje prostora, te se navode i sve organizacijske promjene ulaskom u novu zgradu, zatim funkcionalne organizacije elemenata prostora kao što su : vanjske jedinice za vraćanje knjižnične građe, reprezentativni javni ulaz, središnji posudbeno-informacijski pult, jedinice za samostalno razduživanje i zaduživanje, čitaonica dnevnog tiska i brzi Internet i računala za pretraživanje, prostorija za učenje 24 sata, izložbeno-prezentacijski prostori, prezentacijsko-prodajni prostor, velika višenamjenska dvorana, Internet-cafe, garderobe. Detaljno su opisani sadašnji odjeli Knjižnice sa svim svojim nedostacima te planovi kako će oni izgledati i što će pružati svojim korisnicima u budućem, novom prostoru. Knjižničari koprivničke knjižnice smatraju kako „nova zgrada knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ u Koprivnici treba funkcionirati kao središnji, reprezentativni i atraktivni prostor u gradu koji će simbolizirati sve glavne odrednice

---

⁶⁹ „Ibd“

i smjernice kojima Koprivnica teži kao gradsko i županijsko središte kao što su: znanje i obrazovanje dostupno svima, briga za djecu, mlade, starije i sve ranjive skupine, međugeneracijska solidarnost, ekološki i energetski učinkovit pristup, zdrav način i kvaliteta života kao osnovna pretpostavka za osobni razvoj, urbanost i demokratičnost, njegovanje čitanja kao načina života i užitka u čitanju kao civilizacijske tekovine te različitih oblika pismenosti kao neophodne pretpostavke života u suvremenom društvu. Novu zgradu vide kao mjesto znanja, socijalne osjetljivosti i međugeneracijske solidarnosti, „dnevni boravak“ grada - mjesto interakcija, susreta i druženja, ali i mjesto gdje svatko može biti sam sa sobom, „radna soba“ grada – mjesto učenja, stvaranja, kreacije, inspiracije, istraživanja, inovacija, multimedijalna središnja informacijska točka za stanovnike grada i njegove goste, memorija zavičajne kulturne baštine u tiskanom i digitalnom obliku, most koji povezuje kulturu i obrazovanje, most koji povezuje udruge, ustanove, tijela lokalne uprave i samouprave i pojedince, most koji povezuje različite kulture.“⁷⁰ Navode kako atraktivna, zanimljiva, uzbudljiva Knjižnica u kojoj se zbivaju raznorazna događanja, može biti primamljiva mladima, pružajući im mogućnosti za kvalitetno i kreativno, ispunjeno provođenje slobodnog vremena te postati nova pozitivna alternativa za mlade. Bila bi potpora lokalnim udrugama i nevladinim organizacijama, potpora volonterskom radu razvijajući lokalnu i globalnu pripadnost te na taj način podizati kvalitetu života građana. Kako bi bila snažnija potpora svim događanjima u gradu trebala bi biti smještena u njenom središtu te tako biti središnji informacijski centar za kulturna, edukativna i sportska događanja. Svojim pristupom i uslugama pružit će osobama s fizičkim i intelektualnim hendikepima mogućnost kakvu do sada nisu imali u gradu koji se naziva prijateljem djece i osobama s invaliditetom. Nova Knjižnica značila bi i nove usluge za djecu i škole.⁷¹ Također ističu kako će nova zgrada Knjižnice biti još jače komunikacijsko i društveno središte zajednice, „nova agora – prominentni javni prostor koji simbolizira znanje, iskustvo i osobitost Koprivnice (gostoljubivost, toleranciju, otvorenost).“⁷² Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica treba biti čvorište mreže školskih i drugih narodnih knjižnica u Gradu i Županiji. Moraju se osigurati preduvjeti za praćenje trendova u knjižničarstvu, učvrstiti temelji za virtualnu knjižnicu odnosno hibridnu knjižnicu. Nova knjižnična zgrada mora biti fleksibilna zbog ubrzanih promjena u okruženju, formalna i neformalna, uzbudljiva, inspirativna i inovativna,

---

⁷⁰ Programska osnova za novu zgradu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica : Multimedijalna knjižnica za Koprivnicu 21. stoljeća : mjesto znanja, socijalne osjetljivosti i međugeneracijske solidarnosti / Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica, 2016. (neobjavljeno).str. 11.

⁷¹ „Ibd“str. 12-13.

⁷² „Ibd“ .str. 12.

slobodna, otvorena i dostupna, mjesto susreta, komunikacije, igre, upoznati se s drugim idejama, iskustvom, proširiti duhovne obzore, mjesto za pojedince, obiteljsko mjesto, mjesto koje približava nove tehnologije svima bez razlike. Pri osmišljavanju nove zgrade knjižničari koprivničke Knjižnice odlučili su se za moderni koncept u kojem se knjižnične usluge oblikuju u skladu s vremenom. Dizajn nove zgrade Knjižnice vide kao prepoznatljiv i autentičan, reprezentativan javni prostor, dizajn koji na prvi pogled ističe pripadnost Koprivnici, njezinoj kulturi i povijesnoj baštini, podravskom kraju i obilježjima tradicije, a aktivnosti u knjižnici trebaju biti vidljive izvana kako bi se privukli korisnici. U Programskoj osnovi detaljno su navedeni svi razlozi zbog kojih knjižničari, ali i korisnici te građani Grada Koprivnice smatraju da je nužno potrebna nova zgrada knjižnice.⁷³

3.2.3 „U novoj zgradi knjižnice želim...“

Knjižnica zajedno s Gradom Koprivnicom tijekom ljeta 2016. godine pozvala je korisnike i sve zainteresirane građane da sudjeluju u anketi pod nazivom „U novoj zgradi knjižnice želim...“ s idejom uključivanja u osmišljavanje koncepta i sadržaja nove knjižnične zgrade. Željeli su putem korisnika na neformalan način saznati kakvu knjižnicu njihovi korisnici žele. Metoda anketiranja bila je vrlo jednostavna. Knjižničari su pripremili obrasce na papiru na kojima je unaprijed bila otisnuta rečenica: „U novoj zgradi gradske knjižnice želim...“, a sudionici ankete trebali su nastaviti rečenicu i napisati svoje ideje, prijedloge, želje. Knjižničari su ispitanike zajedno s njihovim ispisanim obrascima fotografirali, a sve nastale slike objavljene su na facebook stranici knjižnice. U anketi sudjelovalo je oko 250 djece, mladih i odraslih i prikupljeno je preko 400 prijedloga i želja o konceptu buduće knjižnične zgrade. Rezultati ankete pokazuju kako su građani svjesni da je sadašnji prostor prepreka uslugama koje žele u svojoj knjižnici. Anketa pokazuje knjižničarima da korisnici razmišljaju kao i oni tj. da dobro prepoznaju njihove potrebe. Prijedlozi i želje koje su ispitanici izrazili podudaraju se sa prijedlozima koje knjižničari navode u Programskoj osnovi. Ispitanici novu Knjižnicu vide kao siguran, slobodan, udoban pristupačan prostor koji će biti mjesto susreta i druženja uz mogućnost učenja u dovoljno velikom, atraktivnom

---

⁷³ Ibid****

u ugodnom prostoru otvorenog pristupa i dostupnosti građe. Korisnici žele usluge vezanih za učenje, stvaranje i druženje te neobavezan boravak i uživanje u čitanju, mlađi korisnici posebno ističu nove usluge vezano za suvremenu multimedijalnu tehnologiju. Predloženo je da se u novoj zgradi Knjižnice uredi minizvezdarnica i planetarij s teleskopom. Ta ideja dobila je veliku podršku najšire zajednice što pokazuje najveći broj „lajkova“ na Facebook stranici. Mlađi također žele javno dostupni glazbeni i filmski studio, prostor za sviranje, pjevanje, ples itd. ⁷⁴

3.2.4 Društvene mreže

Društvene mreže omogućuju knjižničnim korisnicima da komentiraju, dijele sadržaje povezane s knjižnicama i njihovim programima, uslugama i građom. Pomoću njih korisnici i njihovi knjižničari mogu komunicirati u realnom vremenu te ocjenjivati, postavljati pitanja, davati prijedloge i mogu razmjenjivati mišljenja.⁷⁵ Ovaj način komunikacije sa korisnicima prepoznali su koprivnički knjižničari te su na Facebook-u i Twiter-u prisutni od 2010. godine. Otvaranjem profila na društvenim mrežama željeli su ponudu knjižnice približiti svojim korisnicima kao i prezentirati usluge, sadržaje i građu svima koji koriste društvene mreže posebno mlađoj populaciji korisnika. Educirali su se za rad na društvenim mrežama sudjelovanjem na tematskim stručnim skupovima i informirajući se iz iskustva knjižnica u zemlji i inozemstvu.⁷⁶ Za njih je organizirana specijalizirana radionica Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu „Knjižnice i društveni mediji-kako stvoriti virtualnu mrežu prijatelja“ Facebook stranica Knjižnice u ovih desetak godina postala je najpopularniji način komuniciranja korisnika, ali i cjelokupne javnosti te na taj način prate najave događanja, osvrte na programe, informacije iz rada Knjižnice, mnoge zanimljivosti vezane za knjige i čitanje koje stvaraju sami knjižničari

---

⁷⁴ Vugrinec, Lj. (2017). Program “Mlađi za mlade” Knjižnice i čitaonice “Fran Galović” Koprivnica u kontekstu potreba za novom zgradom knjižnice. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 60 (1), 275-288. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/189124> (05.01.2021.)

⁷⁵ Vugrinec, Lj. Društvene mreže kao alat u zagovaranju knjižnice // Kragujevačko čitalište, XXIV, 47, (2019), 1-4.(08.01.2021.)

⁷⁶ “Ibd”

postavljajući i dijeleći s drugih stranica. Knjižnica ima četiri različite specijalizirane Facebook stranice te uz glavnu stranicu Knjižnice postoji i „Bibliobus Koprivnica“, TEDxLibraryKoprivnica“ i "Županijska matična služba Koprivnica“. Knjižnica je prisutna i na Flickr koja služi za objavljivanje fotografija s događanja u Knjižnici, Pinterest za preporuke naslova za čitanje i popularizaciju e-kataloga, youtube za pohranjivanje.⁷⁷ S obzirom na sve veću popularnost Intragama 2018. godine otvaraju svoj profil i na toj mreži. Upravo je Facebook kao najpopularnija društvena mreža iskorištena u provođenju ankete „U novoj Knjižnici želim...“. Zbog svojih karakteristika bio je idealan za provođenje ispitivanja šire i raznolike publike, osluškivanja njihovih mišljenja i promociju samog povoda ankete, a to je gradnja nove zgrade Knjižnice. Uz pomoć Facebook-a uspješno je provedena anketa te je pokrenula građane i pridobila veliku medijsku pažnju i na taj način znatno utjecala na promociju same Knjižnice i njenih usluga te donijela znatan doprinos u zagovaranju nove zgrade Knjižnice. Za nastavak planiranja buduće Knjižnice iznimno su korisni prijedlozi koji su prikupljeni provedenom anketom. Upravo ove aktivnosti mogu pomoći i poslužiti kao dobar primjer i drugim knjižnicama u njihovom zagovaranju za novi prostor, ali i unapređenju knjižnične djelatnosti.⁷⁸

3.5 Rezultati zagovaranja

Iako rezultat za sada još uvijek nije onakav kakvog su knjižničari priželjkivali da se barem dođe do početka gradnje nove zgrade, svakako treba istaknuti pozitivne strane zagovaranja, a to je u prvom redu popularizacija knjižnice, uključivanje građana odnosno korisnika u proces kroz ispitivanje njihovog mišljenja i stavova, prikupljanja ideja samih korisnika vezano za buduće sadržaje, privlačenje novih korisnika koji su npr, u medijima vidjeli ili čuli da se govori o knjižnici, svako poticanje da se u obitelji ili među prijateljima, kolegama i sl. uopće razgovara o knjižnici ili knjigama i čitanju, znatno doprinosi poticanju čitanja uopće. Zatim tu je važno skretanje pažnje financijera, medija i javnosti na knjižnicu i njen značaj, njenu ulogu u zajednici te njezin potencijal. Ono što je učinjeno od strane Grada Koprivnica jest to da je 2015. godine sastavljeno povjerenstvo

---

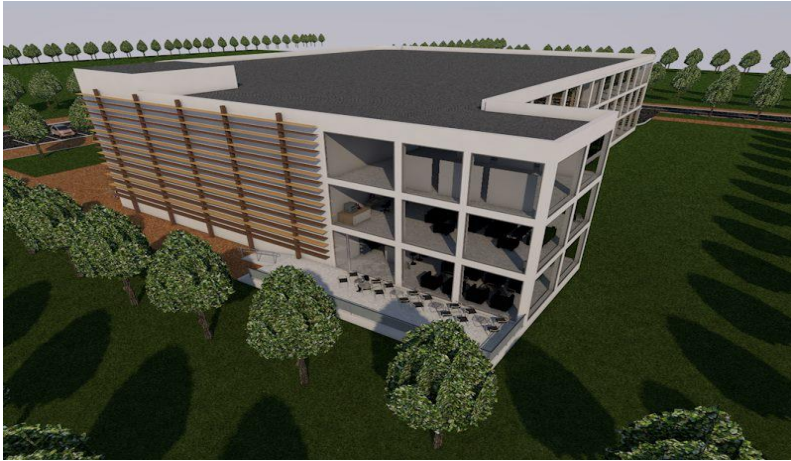
⁷⁷ "Ibd"

⁷⁸ "Ibd"

za određivanje lokacije za novu zgradu gradske knjižnice te su osigurana sredstva za izradu projektne dokumentacije, sljedeće godine gradonačelnica Vesna Železnjak oformila je stručni tim za praćenje projekta izgradnje nove knjižnice te su u tu svrhu održana dva sastanka. Sredinom 2016. godine donesena je odluka o lokaciji te je odlučeno da to bude kod crkve Sv. Nikole u Esterovoj ulici. Nažalost, uz sav trud i znanja knjižničara oko javnog zagovaranja ne znači mnogo i teško se dolazi do bilo kakvih pomaka ako za to nema političke volje u nekoj zajednici, a značaj knjižnica kao središta neke zajednice još uvijek nisu dovoljno prepoznata u Hrvatskoj.

4. Idejni projekt nove zgrade Knjižnice

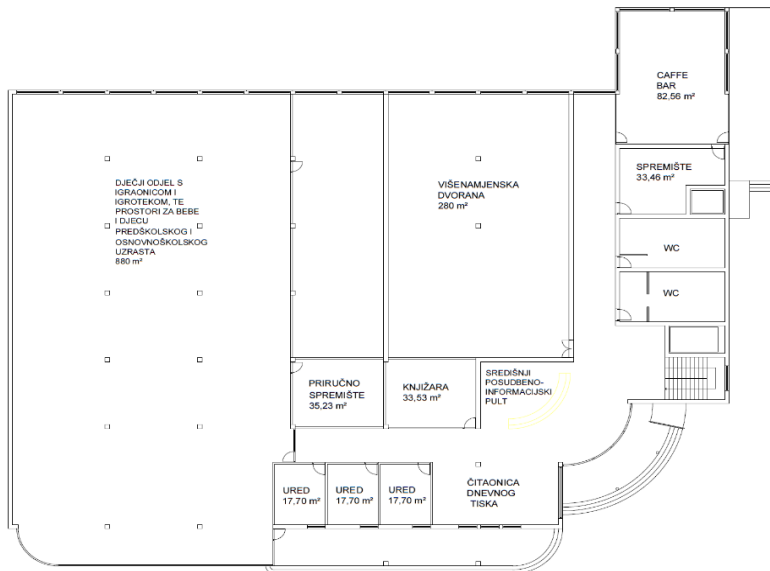
Primjer rješenja za novu zgradu knjižnice dao je inženjer građevine Marko Sedlanić koji je knjižnicu zamislio na četiri etaže koje bi bile povezane stubištima i dizalima. Kretanje unutar etaža bilo bi kružno jer se prostorije nalaze uz zidove i u središtima između kojih su hodnici. Prema njegovim zamislima u sklopu objekta nalazila bi se podzemna garaža sa skladišnim prostorom. Prizemlje bi bilo rezervirano za najmlađe članove, predškolsku i školsku djecu, višenamjenska zgrada , knjižara, kafić itd. Na prvom katu nalazio bi se odjel za mlade , odrasle, multimedijalna dvorana, posudbeni odjel, dok bi se na drugom katu nalazio stručno-znanstveni odjel te rezerviran za učenje sa učionicama za grupni i individualni rad itd.

Slika 1. Idejni projekt nove zgrade knjižnice inženjera građevine Marka Sedlanića

Izvor:

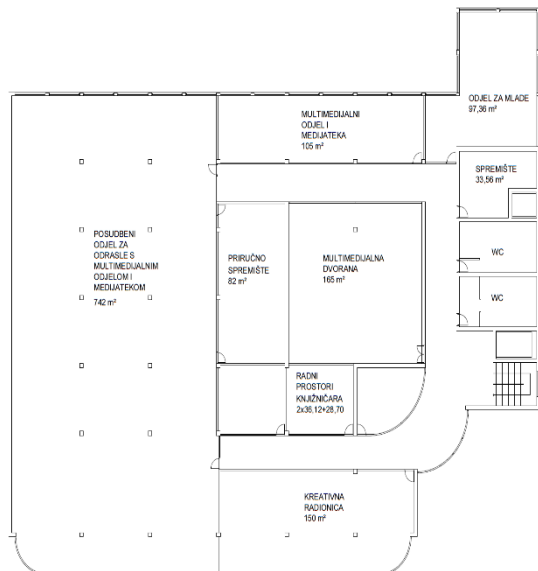
https://issuu.com/knjiznica.fran.galovic/docs/kakva_knji_nica_treba_koprivnici (10.01.2020)

Slika 2. Tlocrt prizemlja nove zgrade knjižnice prema viziji Marka Sedlanića

Izvor:

https://issuu.com/knjiznica.fran.galovic/docs/kakva_knji_nica_treba_koprivnici (10.01.2021.)

Slika 3. Tlocrt prvog kata nove zgrade knjižnice prema viziji Marka Sedlanića

Izvor:

https://issuu.com/knjiznica.fran.galovic/docs/kakva_knji_nica_treba_koprivnici (10.01.2021.)

Zaključak

Društveno-gospodarski razvoj u proporcionalnom je odnosu s razvojem novih znanstvenih otkrića i znanosti uopće što pak reflektivno prati društvena nadgradnja aplicirana kroz umjetnost i kulturu čije su jedno od važnih ishodišta same knjižnice. Knjižnice su kroz povijest bile prijateljski pozitivni „suputnici” razvijenih društvenih sredina. Razvojem društva knjižnicama je nametnut svojevrsni imperativ brze transformacije prema novim standardima i zahtjevima korisnika, prema novim tehnologijama, pristupu i načinima komunikacije i rada s svakodnevnim korisnicima ove uvijek tražene usluge. Bilo koja društvena renesansa u bilo kojem vremenskom okviru i prostornom gabaritu nezamisliva je bez nove knjižnice. Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ u Koprivnici tijekom povijesti doživjela je brojne organizacijske, strukturne i prostorne promjene nastojeći se što brže i kvalitetnije prilagoditi zahtjevima vremena. Od uzleta na preporodnim idejama u 19. stoljeća do ulaska u digitalno doba današnjice zahvaljujući angažmanu djelatnika i vodstvu vidljiva je aktivna transformacija narodne knjižnice u vidu diverzifikacije djelatnosti, strukture i organizacije rada, knjižnične građe, usluga, opreme, programa, medija i komunikacije. Pritom su detektirani problemi od kojih su najveći : prostor, financije i dostupnost, te manjak stručne radne snage. Zgrada knjižnice nije građena s namjenom da bude knjižnica, te se taj funkcionalni problem pokušava anulirati prilagodbom knjižnice zgradi što u potpunosti nije moguće jer su gabariti fiksni što za posljedicu ima da 2/3 građe nije dostupno korisnicima. Problem dostupnosti utvrđen je u vidu nedostatka parkirališta i lifta pa osobe s invaliditetom ne mogu konzumirati sadržaje koji su mimo prizemlja na ostalih 6 etaža knjižnice.

Knjižnica je temeljem istraženih podataka i dobivenih nagrada te realiziranih projekta ostvarila bitne preobrazbe u obliku uvođenja: e-knjige, e-usluge, Bibliobusa, apliciranjem na EU fondove i programe, povezivanjem u e-Grad, te se radom još jače povezala s zajednicom i svim dobnim kategorijama korisnika : od pojedinca do udruga, od beba do umirovljenika, od vrtića do Sveučilišta. Pritom je na znanstveno strukturiranoj osnovi razvijena strategija javnog zagovaranja koja još nije ispunila temeljni ishod: izgradnju nove knjižnice, no polučila je nošena aktivitetom knjižničara sekundarne ciljeve poput: popularizacija knjižnice, sondiranje želja korisnika i naglašenost novih potencijala. Javno zagovaranje je ozbiljno „bocnulo” na stručan način centre moći i odlučivanja te je na koprivničkoj javnoj sceni stvorena stručno utemeljena pozitivna klima o izgradnji „dnevnog boravka” grada tj. nove knjižnice. Put od idejnog plana putem javnog

zagovaranja do glavnog planske dokumentacije i same izgradnje sigurno nije brz ni lagan, ali je zasigurno sinergijskim, stručnim i planskim djelovanjem ostvariv.

LITERATURA

1. Bačić, E . "Zagovaranje za knjižnice i partnerstvo za održivi razvoj." Vjesnik bibliotekara Hrvatske, vol. 61, br. 2, 2018, str. 367-380.dostupno <https://doi.org/10.30754/vbh.61.2.707> (19.12.2020.)
2. Badanjak, T. Javno zagovaranje za narodne knjižnice u Hrvatskoj. Diplomski rad, Zagreb,2018

(http://darhiv.ffzg.unizg.hr/id/eprint/10226/1/Badanjak_Diplomski%20rad.pdf (27.12.2020.)
3. Biščan, F. Suvremeni knjižnični prostor-od ideje do realizacije zgrade Gradske knjižnice u Karlovcu.// Vjesnik bibliotekara Hrvatske 60,2-3(2017)
4. Bokan, J; Poljak, L. Provođenje slobodnog vremena čitajući u knjižnici: Usporedba Hrvatske i Finske knjižnične prakse// Vjesnik bibliotekara Hrvatske 61,1(2018), 173-199
5. Dječji odjel// Knjižnica i čitaonica „ Fran Galović“ Koprivnica <http://www.knjiznica-koprivnica.hr/knjiznica/defaultcont.asp?id=37&n=3&side=1> (06.12.2020.)
6. Dubravec, I. Jubilej Knjižnice. // Glas Podravine i Prigorja 50, 45(10.11.1995.), 12.
7. Equestris. URL: <https://equestris.hr/zagovaranje-i-javne-politike/zagovaranje/> (17.12.2020.)
8. Hebrang Grgić, I. Kratka povijest knjižnica i nakladnika: s kodovima i aplikacijom. Zagreb: Ljevak, 2018.
9. IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice / uredile Christie Koontz i Barbara Gubbin ; [s engleskog prevela Irena Kranjec]. 2. hrvatsko izd. (prema 2. izmijenjenom izd. izvornika). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011
10. Kasap, M; Aparac Jelušić, T. Izazovi knjižnične arhitekture za mlade// Vjesnik bibliotekara Hrvatske 60,2-3(2017)
11. Katanić, I.;Vrana, R. Strateški planovi hrvatskih i inozemnih narodnih knjižnica:sličnosti i razlike.// Vjesnik bibliotekara Hrvatske 61,1(2018),287-320
12. Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica, Kronologija planiranja projekta nove gradske Knjižnice 2013-2015, 2015.
13. Knjižnice i čitaonice grada Koprivnice : 1650.-2010. : spomenica Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica / [glavna urednica Dijana Sabolović-Krajina ; pogovor Ilija Pejić ; prijevod sažetka,predgovora i pogovora Sado Terzić] Koprivnica : Knjižnica i čitaonica "Fran Galović", 2010

14. Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“, Koprivnica: : Izvješće o radu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica u 2010. godini. Dostupno: <http://www.knjiznica-koprivnica.hr/knjiznica/defaultcont.asp?id=27&n=2> (21.10.2020.)
15. Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“, Koprivnica: Izvješće o radu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica u 2011. godini. Dostupno: http://www.knjiznica-koprivnica.hr/knjiznica/dokumenti/IZVJESCE_O_RADU_2011.pdf (25.10.2020.)
16. Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica: Izvješće o radu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica u 2012. godini. Dostupno: [izvješće o radu knjižnice i čitaonice „Fran galović“ koprivnica \(knjiznica-koprivnica.hr\)](http://www.knjiznica-koprivnica.hr/knjiznica/dokumenti/izvjesce_o_radu_knjiznice_i_citaonice_fran_galovic_koprivnica_knjiznica-koprivnica.hr) (26.10.2020.)
17. Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“, Koprivnica: : Izvješće o radu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica u 2013. godini. Dostupno: http://www.knjiznica-koprivnica.hr/knjiznica/dokumenti/Izvjesce_o_radu_Knjiznice_za_2013.pdf (28.10.2020.)
18. Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“, Koprivnica: Izvješće o radu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica u 2014. godini. Dostupno: http://www.knjiznica-koprivnica.hr/knjiznica/dokumenti/Izvjesce_o_radu_Knjiznice_za_2014.pdf (29.10.2020.)
19. Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica: Izvješće o radu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica u 2015. godini. Dostupno: http://www.knjiznica-koprivnica.hr/knjiznica/dokumenti/IZVJESCE_O_RADU_KNJIZNICE_U_2015_GODINI.pdf (29.10.2020.)
20. Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“, Koprivnica: : Izvješće o radu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica u 2016. opisno i financijski pokazatelji. Dostupno: http://www.knjiznica-koprivnica.hr/knjiznica/dokumenti/Izvjesce_o_radu_Knjiznice_u_2016_opisno_i_financijski_pokazatelji.pdf (30.10.2020.)
21. Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica: Opširnije izvješće o radu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica u 2017. godini. Dostupno: http://www.knjiznica-koprivnica.hr/knjiznica/dokumenti/Opsirnije_Izvjesce_o_radu_u_2017_godini.pdf (02.11.2020.)
22. Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica: Opširnije izvješće o radu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica u 2018. godini. Dostupno: <http://www.knjiznica-koprivnica.hr/knjiznica/dokumenti/Izvjesce%20o%20radu%20Knjiznice%20u%202018.%20-%20opsirnija%20verzija.pdf> (30.10.2020.)

23. Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica: Opširnije izvješće o radu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica u 2019. godini. Dostupno: [Izvješće o radu Knjižnice u 2019 - opširnija verzija.pdf \(knjiznica-koprivnica.hr\)](#) (02.12.2020.)
24. Hrvatsko knjižničarsko društvo.URL: [Hrvatsko knjižničarsko društvo :: Stručna tijela - Komisija za javno zagovaranje - Uvod \(hkdrustvo.hr\)](#) (22.12.2020.)
25. Leščić, L. Hrvatske narodne knjižnice u godini 2011.// Vjesnik bibliotekara Hrvatske 55,3-4(2012)
26. Library space : inspiration for buildings and design / edited by Hellen Niegaard, Jens Lauridsen and Knud Schulz; [Copenhagen] : Danish Library Association, 2009
27. Loborec, B. Feletar, D.: Bibliotekarstvo u općini Koprivnica. Podravski zbornik 1986.
28. Osvrt na tribinu o konceptu nove knjižnice-multimedijalnog centa „U novoj zgradi gradske knjižnice želim..!“, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica dostupno: http://www.knjiznica-koprivnica.hr/knjiznica/default_izdvojeno.asp?sid=6333 (15.12.2020.)
29. Narodne knjižnice za sadašnjost i budućnost: koncepti, arhitektura, tehnologija : zbornik radova : Lovran, 3.-6. listopada 2007. / 5. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj; [urednica Ljiljana Črnjar ; prijevodi tekstova sa slovenskog i engleskog Andreja Silić Švonja]
30. Narodna knjižnica: Središte kulturnog i društvenog života / Jasna Kovačević; Zagreb: Ljevak, 2017
31. Narodne knjižnice u tranziciji: sociološki aspekti/ Dijana Sabolović-Krajina; Koprivnica [i. e.] Samobor : Meridijani, 2020
32. Odjeli i službe // Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica <http://www.knjiznica-koprivnica.hr/knjiznica/default.asp?n=5> (21.11.2020)
33. Programska osnova za novu zgradu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica : Multimedijalna knjižnica za Koprivnicu 21. stoljeća : mjesto znanja, socijalne osjetljivosti i međugeneracijske solidarnosti / Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica, 2016. (neobjavljeno).
34. Rogina, S, Problematika knjižničkog prostora. Diplomski rad, Zagreb, 2015 (http://darhiv.ffzg.unizg.hr/id/eprint/6094/1/Problematika%20knjižničkog%20prostora_diplomski%20rad.pdf) (15.10.2020.)

35. Sabolović-Krajina, Dijana. Narodna knjižnica kao središte lokalne zajednice u suvremenom društvu. Doktorski rad, Zagreb, 2016 (<http://darhiv.ffzg.unizg.hr/id/eprint/6373/1/doktorski%20rad%20dijana%20sabolovic%20krajina.pdf>) (22.12.2020.)
36. Sabolović-Krajina, Dijana. Obnovljena i preuređena narodna knjižnica u lokalnoj zajednici – istraživanje društvenog utjecaja i korisnosti : analiza slučaja Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica. // 5. savjetovanje za narodne knjižnice u RH „Narodne knjižnice za sadašnjost i budućnost: koncepti, arhitektura, tehnologija : zbornik radova“, Lovran, 3.-6. listopada 2007. Rijeka : Gradska knjižnica Rijeka, 2009. Str. 89-100.
37. Sabolović-Krajina, D. Muke po knjižnici. // Glas Podravine i Prigorja 53, 31(7.8.1998.),10.
38. Stipanov, J. Knjižnice i društvo. Zagreb: Školska knjiga, 2010.
39. Stipčević, A. Povijest knjige. Zagreb: Matica Hrvatska,2006.
40. Sočev,A. Nagrada “Eva Verona“J.Slobodanac i Lj. Ernečić: Vrijedno priznanje Hrvatskog knjižničarskog društva.// Glas Podravine i Prigorja 55,39(29.09..1999.),14
41. Vrančić,A.. Gradska knjižnica u 1954. godini.//Koprivnički tjednik 5,10(6.3.1954), 1-2
42. Vugrinec, L. Narodne knjižnice u Koprivničko-križevačkoj Županiji-primjer organizacije županijske knjižnične mreže.// Vjesnik bibliotekara Hrvatske 62, 1(2019),285-306
43. Vugrinec,L. Program „Mladi za mlade“ knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica u kontekstu potreba za novom zgradom knjižnice// <https://hrcak.srce.hr/189124> (05.01.2021.)
44. Vugrinec,Lj. Osmišljavanje nove zgrade gradske knjižnice u Koprivnici. Svezak, br.17,2017,str.28-30.dostupno:http://www.drustvo-knjiznicara-bpkp.hr/svezak/svezak19/Svezak_19_2017.pdf (05.01.2021.)
45. Vugrinec,Lj. Društvene mreže kao alat u zagovaranju knjižnice, Kragujevačko čitalište, br.47, 2019. str.1-4. https://www.nbkg.rs/pdf/kragujevacko%20citaliste/kragujevacko_citaliste_2019_broj_47.pdf (08.01.2021.)
46. Vugrinec, Lj. Koprivnička agora 21, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica, Koprivnica, 2012.
47. Vugrinec, Lj. Agora-Ideja i svrha, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica, 2012.
48. Županijske matične službe: izvješća o radu knjižnice.URL:http://www.knjiznica-koprivnica.hr/knjiznica/dokumenti/Izvjesce_o_radu_Knjiznice_za_2013.pdf (28.10.2020.)

POPIS SLIKA

Slika 1. Idejni projekt nove zgrade knjižnice inženjera građevine Marka Sedlanića.....	44
Slika 2. Tlocrt prizemlja nove zgrade knjižnice prema viziji Marka Sedlanića.....	45
Slika 3. Tlocrt prvog kata nove zgrade knjižnice prema viziji Marka Sedlanića.....	45

Javno zagovaranje u knjižničarstvu s ciljem unapređenja knjižničkog prostora narodne knjižnice na primjeru Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica

Sažetak

Knjižnice su nositelji kulturne i umjetničke djelatnosti i mjesta društvenog okupljanja u svakodnevnoj transformaciji u duhu vremena prema potrebi krajnjeg korisnika. Pritom knjižnice nailaze na probleme poput prostornih i kadrovskih problema, dostupnosti, financija.

Cilj ovog rada je dati pregled i analizu povijesnog razvoja knjižnica na primjeru Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ u Koprivnici. Nova multimedijalna, digitalna, informativna knjižnica nezaobilazna je kulturna točka grada i županije, te nužnost za podizanja centraliteta i kvalitetu života u cilju zadovoljavanja novih potreba korisnika.

Javno zagovaranje na primjeru Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ u Koprivnici pokazalo se znanstveno utemeljenom strategijom pozitivnog lobiranja nošenog djelovanjem knjižničara i zainteresirane javnosti. Zagovarači pritom sondiranjem javnog mijenja, usklađeno nastoje koordiniranom i kontinuiranom djelatnošću utjecati na donositelje odluka tj. centre moći grupirane u političkim elitama u cilju konkurentnosti grada za život građana pokrenuti gradnju nove knjižnice. Put do navedenog cilja je utemeljen i ostvariv.

Ključne riječi: Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica, javno zagovaranje, nova knjižnica

Advocacy in librarianship with the aim of improving the library premises on the example of the Library and Reading Room Fran Galović, Koprivnica

Summary

Libraries are bearers of cultural and artistic activities and also places of social gathering in everyday transformation according to the user's needs and time spirit. In doing so, libraries encounter problems such as spatial and personnel problems and also availability and financing issues.

The aim of this paper is to provide an overview and analysis of the historical development of libraries on the example of the Library and Reading Room "Fran Galović" in Koprivnica. The new multimedia, digital and informative library is unavoidable cultural point of the city and the county, and a necessity which will increase centrality and quality of life in order to meet the new needs of users.

Advocacy, on the example of the Library and Reading Room "Fran Galović" in Koprivnica, proved to be a scientifically based strategy of positive lobbying carried out by the activities of librarians and engaged community. By sounding public opinion, advocates consistently, through coordinated and continuous activity, strive to influence on decision-makers, i.e. centres of power grouped in political elites, with the aim to start the construction of the new library which will increase the competitiveness of the city and improve the quality of life for its citizens. The path to the specified goal is well founded and achievable.

Keywords: Fran Galović Koprivnica National Library, public advocacy, new library

